

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/
Journal of Travel and Hospitality Business
Cilt/Vol:18(2),Yıl/Year: 2021, ss./pp.241-266
DOI: 10.24010/soid.979713

Akademik Görüş / Academic Perspective

Metamorfoz: Akademiye Üç Kere Doğmak

Prof. Dr. Atila YÜKSEL

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Turizm Fakültesi
atilayuksel@gmail.com

Giriş

Yaşanan gelişmeler ve ampirik bulgular, sosyal bilimlerde akademinin zorlu bir dönemece girdiğine işaret etmektedir. Dünyanın değişik ülkelerinde, birbirinden bağımsız yürütülen çalışmaların tartışmaya açık ön bulgularına göre genç bilim insanları akademiye eşit görülmemiş bir oranda terk etmekte (Milojevic vd., 2018; Wood ve Townsend, 2013); çok sayıda profesör (% 40) pozisyonlarından ayrılmayı düşünmekte (Sanderson vd., 2000); genç akademisyenler, özellikle doktora öğrencileri, akıl ve ruh sağlığı sorunlarından iki kat daha fazla mustarip (Leveque vd., 2017); tekrarlayan reddedilme, meslektaş kıskançlığı, meslektaş düşmanlığı, psikolojik taciz ve şiddet (mobbing), “sahtekar sendromu” (imposter syndrome) ve tükenmişlik karşısında “aklı başında” kalmak neredeyse imkansız (Brown, 2013; Jaremca vd., 2020; Stubb vd., 2012). Çoğu makale, en prestijli dergilerde yer alsalar bile, meslektaşlar, profesyoneller ya da öğrenciler tarafından neredeyse hiç okunmamakta ya da sadece alıntı için kullanılmakta; üstelik alıntı yapanların çok az bir kısmı (sadece % 20'si!) alıntılardığı orijinal makaleyi tamamen okumakta (Simkin ve Roychowhury, 2002). Prestijli dergilerde yayınlanmış olsa bile birçok makale görünüşte işlevsiz ve faydasız; o kadar ki yayınlanan makalelerin % 88.1'i güzellik uykusunda, yayımlandığı tarihten sonraki on yıl içinde bir defa dahi atif almamış (Robinson-Garcia vd., 2015). Sosyal bilimler alanında her yıl milyonları aşan yayın yapıyor ama çoğunun sunduğu bulguların (%95) yanlış olabileceği konusunda ciddi uyarılar var (Ioannidis, 2005). Rossiter'a göre “sosyal bilimlerde Likert ölçeği ve Anlamsal Farklılık ölçeğine dayalı tüm bulgular şüpheli!” (Rossiter, 2011, s. 79). Benzer şekilde, Kollat vd., yayınlar tekrar incelendiğinde “bulguların % 90'ının yanlış çıkması şaşırtıcı olmaz” uyarısında bulunuyor (Kollat, Blackwell ve Engel 1972, s. 577). Prestijli dergilerde yayınlanmış makalelerin sonuçlarını karşılaştırma, eşleştirme (replikasyon) çalışmalarındaki başarısız “eşleşme düzeyinin” yarattığı hayal kırıklığı bu iddiaların haklı olabileceği yönünde destek sunmakta. En prestijli dergilerde, çok güven atfedilen “ciddi” hakem denetim sürecinden geçerek yayımlanan pek çok çalışma başka bilim insanlarıncayinelendiğinde sonuçlar bir türlü “eşleşmiyor” (Camerer vd., 2018). En iyi dergilerde yayınlansa da çoğu makalenin “prematüre” olabileceği, “kesin” değil ön bulgu olarak görülmesi gerektiği, “eşleşme” çalışmalarıyla doğruluğu teyit edilene kadar, nerede yayımlanırsa yayımlansın, çalışmanın sonuçlarına ve önerilerine itibar edilmemesi, kullanılacaksa da ihtiyatla kullanılması yönünde ciddi uyarılar yapılmakta. Sosyal bilimlerde artan bilimsel suiistimallerin bir sonucu olarak (örn. uydurma, tahrif, çoğaltma, intihal, etik ihlal, yanlış raporlama vb.), yayınların dergilerden geri çekilme ve kaldırılma oranları, 1970'lerden beri, özellikle 2000'den sonra daha da hızlanarak istikrarlı bir şekilde yükselmekte (Hesselmann vd., 2016).

Sorunlar bunlarla sınırlı değil. Fiedler ve Schwarz (2015) çalışmasında sunulan bulguya göre akademisyenlerin neredeyse yarısı (% 47'si) hipotezleri bulguları değerlendirdikten sonra oluşturuyor. Psikoloji alanında incelenen 250 makalenin %12'sinde bilinçli şekilde yanlış p-(olasılık) değeri sunulmuş (Bakker ve Wicherts, 2011); ABD üniversitelerinde araştırmaya dahil olan 2155 araştırmacının %22'si p değerini yuvarladıklarını kabul ediyor (John vd., 2012). "Eleştirilmeden kabul edilen bilgi" sosyal bilimler için önemli bir tehdit oluşturmaya devam ediyor. Çok az sayıda akademisyen kendinden öncekine karşı çıkıyor, eleştirme, meydan okuma ve rakip olma cesareti gösterebiliyor (Bornman ve Daniel, 2005, 2008). Bilim eleştirisi üzerine inşa edilmesi gereken bir olguyken bilgiyi eleştirme, sorgulama oranı %2.4'tür (negatif alıntılama). İşbirliği, paylaşım, şeffaflık bilim için kaçınılmaz bir gereklilik; ancak, başka bir araştırmacı veri anketini veya veriyi istediğinde bilim insanlarının yüzde 73'ü paylaşmamayı tercih ediyor (Wicherts vd., 2011). Ayrıca toplum çok sayıda farklı paydaştan oluşmasına karşın, çalışmaların neredeyse tamamının tek bir bakış açısından, o da iş dünyasının (%90), şekillenip iş dünyasına hizmet etmek için yapılması eleştiriliyor (Clarke ve Davidson, 2018). Kısaca, sosyal bilimler henüz adı konmamış garip bir nevrozdan mustarip. Hatta ve hatta toplumsal hayata "yardım" yerine bilakis "engel" olmaktan ve mevcut tüm küresel sorunlarımızın ortaya çıkıp büyümesinden büyük oranda sorumlu görülüyor (Maxwell, 2003, 2004). Sosyal bilimlerde akademinin içine düştüğü yayın yapmanın bilim sayıldığı kriz halinden hareketle, "toplumla birlikte ve toplum için" bilimi mümkün kılmaya dönük "sorumlu", "bilge" araştırma çağrıları ve oluşumları (Dora deklarasyonu vb.) akademideki dip dalganın, bilinçteki değişiminin habercisi niteliğindedir (SwaffS, Horizon 2020).

Sosyal bilimler alanı neden ve nasıl bu kadar sorunlu hale geldi? Hayata dokunmayan yayın üretmenin nedenleri neler ve bu sorunlu hal gerçekten kalıcı bir sorun mu, yoksa geçici mi? Son üç yüz yıldır hakim olan, sorunların ancak alt parçalara ve daha da alt parçalara bölünerek çözülebileceği şeklinde özetlenebilecek bilinç endüstrisinin "analitik akıldan ayrılmama" doktrini mevcut durumun temel nedenleri arasında sayılabilir. Akademisyenin nesnelere içinde kaybolması, toplumcu, evrensel akıl, mantık, vicdan ve izandan uzaklaşarak araçsallaşması, nesneleşmesi, araştırmaya yabancılaşması, araştırmacının eylemlerini belirleyen ve kendi şuuruyla hareket etmesini engelleyen yerleşik koşullu bilinçle birlikte başarı ve toplumsal dünyaya dair yanlış kanaatler ve akademik araştırmacının gayesinin yaşam sorunlarının çözülmesine yardımcı olmak hedefinden uzaklaştırılmış olması nedenler arasında sayılabilir (Maxwell, 2003, 2010). Bu sorunların ana çıkış noktası olan "katı kurallı, yapılandırılmış araştırma sürecine ve yöntem bilgilerine sahip olmak, böylelikle doğa bilimlerine öykünerek "tanımlama, açıklama, tahmin ve kontrol etme" geleneğini akademik bilincin ve aklın konusu yapmak, sorgulamak ve akademik bilinci "olmak, yaratmak ve derinlemesine anlamak" eksenine geri getirmek yerinde bir tartışma olacaktır.

Sosyal bilimler alanındaki araştırmacılar olarak, şimdiye kadar sayısız farklı konuyu nesne ve olgu düzeyinde inceleyip, analiz ettik. Ancak, araştırmacı olarak kendi varlığımızı, akademik bilincimizi, yani "bilen ile bilinmek istenilenin aynı" olduğu "olma sürecini" nadiren bir araştırma meselesi olarak ele aldık (Harvey, 2013). Bilimsel bilginin üreticileri olan akademisyenlerin "gelişim ve olma" yolculuğu ile ilgili konular son zamanlarda az sayıda araştırmacı tarafından da olsa ayrı bir ilgi alanı olarak incelenmeye başlanmıştır (bkz. Bourdieu 1990; Collins ve Cooper, 2014; Musselin, 2007; Maxwell 1974, 1976, 1980, 1984, 2003, 2007, 2008a,b, 2010; Strike, 2000; Polen-Petit, 2018). Yapılan çalışmaların odağı özellikle akademisyen olma sürecinin başlangıcı olan doktora eğitimi, süresi ve içeriği üzerinedir. Mevcut araştırmalar, "olma" sürecinde doktora sisteminin nasıl çalıştığını, adayların birbirini izleyen doktora aşamalarında nasıl ilerlediğini ve nelerle mücadele ettiğini, doktora adaylarının akademik tutkularının,

özlemlerinin, niyetlerinin, isteklerinin, motivasyonlarının, ontolojik hedeflerinin, arayışlarının ve kendilerinden beklenenlerin neler olduğunu incelemiştir: Örneğin, bir fark yaratmak, “anlamli” bir araştırmayla meşgul olmak, üretken ve tanınmış bir bilim insanı olmak, entelektüel gelişim, kişisel gelişim vb. (Amran ve Ibrahim, 2011; Kiley, 2009; Lopes ve Lourenço, 2019; Lovitts, 2005, 2007; Lovitts ve Nelson, 2005). Yerde olmakla birlikte konuya ilgi yetersiz ve eksiktir. Akademik gelişim ve olmada sürecin doktora derecesi almakla bitmediği, aksine olma sürecinin sadece doktoralarının kabul edildiği o “görünmez okulda” ya da “epistemik kabiledede” devam ettiği açıktır. Ayrıca doktora derecesi için verilen eğitimin içeriği, geçirilen süre, izlenilen süreç ve bilinç endüstrisinin bu süreçte yetişmekte olan genç akademisyene aşıladığı “koşullu analitik bilinç” yanlış olabilir. Belki de bu yanlış bilinç akademinin mevcut halinin ve toplumun yaşamakta olduğu sorunların baş mimarlarından biri olabilir.

“Anlam inşa etmenin, yaratmanın” ardışık aşamalarında ilerlerken, kişinin bilinci ve bilme şekli de değişir (Kegan 1982, 1994). Bilinç geliştikçe kişi de gelişir. Farklı bilinç hali kişinin akademik konulara bakmasını ve anlamasını sağlayan akademik mercekle ve penceresini şekillendiren ontolojisi ve epistemolojisini de dönüştürür. Bilinçteki gelişim ve olma hali akademik statü ve titreden bağımsızdır. Profesör unvanına “sahip olmak” ile burada ima edilen anlamda akademisyen “olmak” eş anlamlı değildir. Dolayısıyla bir araştırmacı, akademisyen “olma” yolculuğunda birkaç defa daha yeniden doğar demek yanlış bir ifade olmayacaktır. Şöyle ki; büyük ölçüde tek başına, dikenli, izole, oldukça militarist ve bağımlı doktora eğitimi sürecinin tamamlanmasının ardından, evrensel akıl, mantık, vicdan, izan ve irfan sahibi bir bilim insanı olmak isteyen kişi, değişik dünya görüşü, akıl ve bilinç seviyeleriyle karşılaşacaktır. Bu temaslar, beraberinde yaşanan değişim ve doğuş kişiyi gömülü olduğu *şartlandırılmış bilinç* (örn., *analitik bilinç*, *yanlış bilinç*) hakkında farkındalığa getirebilir. Bilincini fark etme, bu şuurla mevcut algılamasını genişletme, bilme uygulamalarını duru bir şekilde zihninde izlemesine olanak sağlar. Ancak böylesi bir farkındalıkla kişi doktora süresince ya da sonrasında aşılana *şartlandırılmış bilinç* tarafından “sahip olunmak” yerine kendi özgür bilincine “sahip olabilir” (Timmermans, 2014). Ulaşılan her yeni bilinç seviyesi yeni bir doğma halidir. Yeniden doğmaların olması durumunda kişi ancak bilimsel çalışmalarında ferdiyetçilikten, toplumcu akla, oradan da evrensel akla ulaşabilir. Ferdiyetçilikten evrensel akla ulaşma yolculuğu olduğu gibi bilinç körlüğü ve her bilince ait egoist düşünceden dolayı evrensel akıldan geri diğer bilinç seviyelerine yolculuk da olasıdır.

Akademide üç bilinç halinden bahsetmek mümkündür. Birinci hal benmerkezci, ferdiyetçi haldir. Bu haldeyken yapılan araştırmanın amacı akademik kariyerde ilerlemek, prestij, güç, statü, ve kendine yer edinmektir. İkinci hal duyarlılaşma halidir. Bu haldeyken araştırma “bilime, bağılı olunan alana katkı sağlamak için yapılır.” Üçüncü hal ise derin bilinç halidir. Bu halde araştırma “evrensel fayda” sağlamak içindir. Üç farklı hal sadece egosantrik veya allosantrik olmakla ilgili değil aynı zamanda bilincin esirlikten bağımsızlığa, bağımsızlıktan birbirine bağılı olmayı kavramaya doğru yol almasıdır. Diğer bir ifadeyle üç halin parçası olduğu bütün, kişinin kendi aklını özgürce kullanma yönündeki şuurlanmasıdır.

Olma

Akademik camiada saygın bir “işçi” olabilmek için bilinç endüstrisinde yönlendirilen doktora sürecinde akademik yeteneklerin inşa edilmesi ve bu yeteneklerin akademide uygulanmasında gerekli olan uyum becerilerinin telkin edilmesinden öteye geçemeyen mevcut doktora programlarının ve sonrasında görünmez okulda veya epistemik kabiledede devam eden akademik eğitimin aşıladığı *yayın koşullu bilinç* tartışmalıdır. “Akademik” gelişim ve olma, yalnızca akademiye uyum becerileriyle, yetenekleriyle (örn., yayın

yapmak, atıf almak vb.) sağlanamaz. Örneğin, mutluluk kavramı üzerine çalışan bir akademisyenin yılda yaptığı düzinelerce yayın ve aldığı atıfları olabilir; ancak bu akademisyenin mutluluk kavramını anladığı, içselleştirdiği ve kendi hayatına katarak mutlu olabildiği ve kalabildiği anlamına gelmez. Dison (2004) ile hemfikir olarak, araştırma yeteneği bir disiplini ilgilendiren teori, kavram, metodoloji ve benzeri bilgilere sahip olmaktan veya akademik yetenek ve yetkinliklerin toplamından daha fazla özelliğe bağlıdır. Araştırma yeteneği, yukarıda sayılan özelliklerle birlikte kişinin yaşam amacını bulma becerisi, bunu yaptığı işle uyumlandırabilmesi ve kişisel gelişim ve özerkliği için kendi bilincini dönüştürebilme becerisiyle bağlantılıdır (Staudinger, 2016). Bu bağlamda akademisyenin gelişiminde ve oluşumunda, mevcut bilinç endüstrisinin desteklediği ve akademik uğraşın merkezinde ağırlıklı olarak yer almaya başlayan geçici, anlık (hazsal) mutluluk bilincinin yanı sıra, derin, kalıcı, ödomonik mutluluk, iyi oluş, örneğin, "kişinin gerçek potansiyelinin farkına varması, otantiklik, kendilik gayesini gerçekleştirme, insanlığa hizmet" bilinci (Ryff (1995, s. 100) üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

Araştırmacı basit bir "düşünme" robotu değildir. İnsandır. Doğası gereği hareketlidir. Varoluş koşulları değiştiğinde bilinci de kaçınılmaz olarak değişecektir. Her etkileşim, devinim ve değişim sonunda yeni bir bilinç, benlik, düşünme şekli, anlam ve algılama seviyesi ortaya çıkacaktır (Beck ve Cowan, 1996; Horn, 2006). Araştırmada neye önem verdiği, neyi takdir ettiği, ne amaçla ve nasıl yaptığı içinde olduğu bilinç halinin eseridir. Doktora sürecinde kişisel başarıyı amaçlayan; danışmana, ilgili disiplinin ve egemen yöntem bilimin kurallarına bağımlı bilinç hali kaçınılmaz olarak yapılan araştırmanın amaç, yöntem ve çıktıları biçimlendirilecektir. Koşullu bilinç halinin esaretini kırıp bağımsız bir akademisyene dönüşmeyi başaran, yeniden doğan kişinin araştırmasını biçimlendiren ise içine girdiği yeni bağımsız bilinç halinin öncelikleri ve bu bilinç halinin değerleri olacaktır. Ferdiyeci doktora öğrencisinden toplumsal ve/veya evrensel akıl, mantık, ızan, vicdan ve irfan bir bilim insanına dönüşmek, "kuantumun sabit bir durumdan diğerine sıçramasıyla devam eden açık bir sisteme" benzetilebilir (Graves, 1974, s. 72).

Bu "olma ve gelişim" süreci çoğunlukla çetrefilli, zahmetli aynı zamanda ödüllendirici olup, bir tür "yola girme", "aşamaları geçme" şeklinde gerçekleşmektedir (Parry 2007). Diğer bir ifadeyle doktoranın tamamlanmasının ardından tam zamanlı veya yarı zamanlı bir işe başladıktan sonra, kişinin sadece kariyer ve akademik gelişimi ve statüsü değil, (örn., asistan, yardımcı doçent, doçent, profesör), kişisel gelişimi de (evrimi), deneyimlemek durumunda olduğu çok sayıda bilişsel, duygusal ve davranışsal eşiği geçmesiyle devam edecektir. Böylelikle aynı konulara farklı açılardan bakabilir. Bilinç hali, kişinin kendi benliği ve bilinci hakkındaki farkındalığına dayanır (McLaughlin, 2003). Bu bağlamda kişinin devinimine, evrimine vurgu yapan Jung, "doğrusal evrim yoktur; sadece benliğin kendi etrafında dönmesi vardır" demektedir (Jung, 1965, s. 196). Bilinç, benlik ve beraberinde anlam arayışındaki değişim her şeyden daha çok "olma" (hamdım?-yandım?-piştim?) konusunu bilincin farkındalığına getirmeye bağlıdır. Bu süreç bazen bilincin manevra yapmasını, bazen kendini ortaya koymasını, bazen kendini geri tutmasını, bazen tanıklık etmesini, bazen gerçeklere bağlı kalmasını, bazen gerçeği söylemek için kurguyu kullanmasını gerektirir (Pelias, 2004). Tekrarlamak gerekirse akademik gelişim yolculuğunda akademisyenin sadece akademik statüsü ve akademik kimliği değil bilinci, benliği ve görüşü de değişecektir. Yayın yapmak kısır bir gelişimdir, elbette ki bilgiyi geliştirir ancak kişinin bütünsel gelişimi için yeterli değildir. Sanat ve felsefe olmaksızın tek çeşide, bilgiye, dayalı beslenmenin faydası tartışmalıdır. Kişi akademik kariyerine doktora miras kalan koşullu "bilinçle" devam edebileceği gibi ki bu pek yaygındır, akademik bakış açısını dönüştürebilir veya "açılma sürecindeki olasılıklarla birlikte eski halini aşarak" yeni bir bilinç haline ulaşabilir (Parse, 1992, s.37).

Bilinç ve değişimi önemlidir. Çünkü bir araştırmayı yapmak sadece teknik bilgi ve uzmanlık edinimini değil, aynı zamanda kişinin kendini ne yaptığını, yaptığı işle tanımlamasını da içerir. Kişiyi akademisyen yapan özellikleri arasında içsel öngörü geliştirmenin ve bilgiyi anlamanın, edinmenin ve uygulamanın uygun bir yoluyla birlikte (Hughes, 1958), keskin öngörü, sezgi, uslanmaz merak, uyumlanabilirlik, azim, tutku ve vicdanlı, evrensel bilgiye arzulu olan bir benlik yer almaktadır. Sadece akademinin farklı yüzleri ve bencillikleri ile değil, aynı zamanda farklı "bilinç" seviyeleri, kişinin akademik yolculuğu sırasında bilimde farklı anlayış ve bilinç hallerine doğru akmasını sağlayacaktır. Yeni bir bilinç haline doğru yapılan her yolculuk benzersiz, eşsiz, biricik ve bireyseldir.

Ferdiyetten, toplumcu akla, oradan da evrensel akla ulaşma yolunda bir akademisyen üç kere doğabilir demek bu çerçevede yanlış bir sav olmayacaktır. Birincisi hayata, aileye ve geldiği topluma, kültüre, ön eğitime doğmaktadır. İkincisi egemen ve geleneksel düşüncenin hakimiyetindeki doktora eğitimindeyken bilime, hakim bilimsel yöntem ve uygulamalarla biçimlenerek doğmaktadır. Üçüncüsü ise kökten değişimi gerektiren "kişinin kendinden doğması (kendilik)" yani akademik bakışına ve yaşamına kendi özgür düşüncesiyle, aklıyla biçim vermesidir. Bir çoğumuz akademik açıdan özgür olduğumuz, düşündüğümüz ve özgün olduğumuz yanılgısındadır. Ancak hemen hemen hepimiz mevcut inançsal, bilişsel (kuramsal, kavramsal), kültürel ve baskın yönetsel sayıtların esareti altında yaşamaktayız. Bu esarete kalmak da bu esareten kurtularak farklı bilince ulaşmak da olasıdır. Mevlana'nın deyişiyle "*insan önce düşünmeyi öğrenir, sonra kalıplar içinde düşünmeyi ve en sonunda sağlıklı düşünmenin kalıpları yıkarak düşünmek olduğunu öğrenir.*"

Süreç

"Olma" süreci bazen "travmatik" (Tedeshi ve Calhoun, 2004), bazen "istisnai" , "eşsiz", "doruk" (Maslow, 1963), "minerva" (Otto, 1967) veya bazen "ben ötesi" (Otto, 1967) ya da "gerçek ötesi (örneğin, meslektaş kıskançlığına bağlı akademik mobbing)" deneyimleri, sürpriz iniş ve çıkışları, şokları, sıkışma sonrası patlamalarıyla hızlanmadan önce yavaşlamaları içeren lunaparktaki hız treni deneyimine benzetilebilir. Bu inişli çıkışlı deneyim koşullardaki değişimleri, eşikleri ve önemli an ve aşamalardan geçişi kaçınılmaz kılmaktadır (Tedeshi ve Calhoun, 2004). Hayati ve zorlu olsalar da, bu inişler, çıkışlar ve geçişler, hem evrensel, sosyal hem de kişisel düzeyde daha anlamlı, etkili, faydalı, ödüllendirici, çığır açan, dönüştürücü değişimlere neden olan araştırma yapmayı hedefleyen bir bilim insanına dönüşmek için fırsattır (Fremaeux vd., 2020). Dönüşüm, "bilinene farklı açıdan ışık geldiğinde görüşün ve görünenin değişmesidir" (Parse, 1992, s. 39). Elbette bu yolculuk her zaman keyifli olmayabilir ve mutlu da bitmeyebilir. Bununla birlikte yolculuk esastır. Bu yolculuk esnasında ancak bazıları artan öz farkındalıkları sayesinde akıl, mantık, izan, vicdan ve irfan sahibi, etkili bir akademisyen olmayı başarabilir. Yöntem tarafından yönlendirilmiş ham ve kaotik verileri araçsallaştırıp övgü, güç ve prestij için bir an önce faydasız, prematüre yayına değil, "aklı başında" icra edilebilir, vicdanlı evrensel bilgiye, insanlığa faydaya (phronesis) dönüştürebilirler. Başaramayanlar ise ya vasat kalır ya da ayrılır.

Olma yolundaki kişi bazen hayatını kökten değiştiren (örn., yakınlarından birini kaybetmek, büyük bir hastalık, ameliyat, kaza vb.) ya da kritik düzeyde sarsıcı bir olay yaşayabilir (örn., işten ayrılma, psikolojik şiddet (stratejik giybete dayalı mobbing), evlenme, doğum, boşanma vb.). Bu zorlayıcı, duraksatıcı anlar kişinin durmasına, kendiyi yüzleşmesine sebebiyet verir. Bu tür yüzleşmeler kişinin bilimsel görüşünde bazı niteliksel değişimlere neden olacak derecede bir düğüm ve dönüş noktası oluşturabilir. Kendiyi yüzleşme, kendini eleştirme bilincin ve varlığın zihinsel, ruhsal

ve/veya entelektüel olarak derinden sorgulanmasına ve yeniden tasarılanmasına neden olur. Yıkılmalar sonrası yeniden inşa kaçınılmazdır. Örneğin: “Araştırmayı kimin için, nasıl ve neden yapıyorsun? İsteyerek mi zorla mı araştırıyorsun? Orijinal olduğunu iddia ettiğin bir araştırmanın gerçekte taklit, devşirme olduğunu bilmek nasıl bir duygu? Yaptığın araştırma kimin hayatına dokunuyor? Araştırmanın hiçbir etkisi olmadığı hissine kapıldığın olmuyor mu? Araştırmanın sonuçlarının, önerilerinin klişe olduğu ve işe yaramadığı hissine kapılmıyor musun? Zamanının neredeyse tamamını bilim ekonomisinin hiç bitmeyen, anlamsız yayın taleplerini karşılamaya harcamaktan memnun musun? İstemediğin halde akademik bir girdabın içine çekildiğin hissine kapıldığın oluyor mu? Akademik dünyada ayakta kalmak için ne yapman gerekiyor? Bu mücadele buna değer mi? Sonunda özgür olacak mısın? Neden yalnızca nerede yayınladığını, kaç tane yayınladığını ve başkalarınca ne kadar atıflandığını, takdir edilmeyi önemsiyorsun? Hangi noktada yeterince yayın yaptığını düşüneceksin? İnsan doğasıyla ilgili her şey canlı, sonuçsuz ve sonsuz bir dönüşüm içindeyken nasıl oluyor da “kesin, sabit, değişmez sonuçlara” ulaştığını iddia ediyorsun? Dünyada var olan mevcut sorunların, onları yaratan mevcut düşünce ve yöntemlerle çözülebileceğine mi inanıyorsun? Genellikle işletmelerin büyümesini desteklemek için tasarlanmış, modası geçmiş ve eskimiş mercekler ve ana akım araştırma araçlarıyla çağdaş bir konunun incelenmesini mantıklı mı buluyorsun? Sosyal dünyada her konuda geçerli tek evrensel bir kural mı var? Sürekli başkasını eleştirmek, eleştirel bir gözle yaşamak ne demek? Her zaman yargılayan, her zaman sorgulayan, her zaman neyin iyi neyin kötü olduğuna hükmeden hakem, hakim olmak nasıl bir hal? Başkalarını yargılamak ne demek? Başkasının yayınının başarılı olmadığını söylemek ne demek? Her zaman ne sormak istediğini sorabiliyor, okumak istediğini okuyabiliyor, araştırmak istediğini araştırabiliyor musun? Suçlanmaktan korkmadan, çekinmeden bir başkasının çalışması hakkında yazılı/sözlü yapıcı eleştiri yapabiliyor musun? Sahip olduğun bilginin ne kadar gerçekten senin ve bu bilgiyi doğru olduğu için mi yoksa işine geldiği için mi benimsedin? Araştırdığın insana, topluma ne faydan var? Gerçekte vermekten daha fazlasını isteme, alma eğiliminde olan entelektüel bir turist misin yoksa insanlığa katkı yapan bir akademisyen misin? Şan, gösteriş ve prestij arayışı mı bilim yapmak mı, sence hangisi? Daha fazla yayın daha mı iyisin demek? Sen şimdi kimsin ve gelecekte kim olacaksın? vb.,...”

Bu sorular, zorlayıcı anlar ve beraberinde yaşanan muhtemel keşfin bir sonucu olarak, kişi akademik rotasını değiştirebilir. Örneğin, geleneksel şekliyle “tanımlamayı, açıklamayı, tahmin etmeyi ve kontrol etmeyi” amaçlayan ferdiyetçi ana akım araştırma bilincinden uzaklaşabilir. Bu süreçte yeni bir bakış açısı, iç görü veya anlayış geliştirebilir. Yaptığı araştırmayla, kendiyi ve araştırılanla daha yakın ilişki kurarak, geleneksel olarak uygulanagelen çalışılan konu ve kişilere “uzak ve ilgisiz kalma” bilincini terk edebilir. Sayı, statü, prestij ve/veya kariyer için saygın dergilerde yayın yapmak kadar daha az popüler olan mecralarda görüş ve bulgularını paylaşmayı doğru bulabilir. Araştırmayı sadece teknik bilginin ve olgusal gerçeğin izole bir biçimde incelenmesi olarak görmeyi bırakıp; araştırmanın pratik yaşamdan, bilgelikten, evrensellikten ayrıştırılmaması gerektiğine inanabilir. Teknik bilginin eyleme geçmeyi kolaylaştıran bir araç olduğunu; ancak, teknik bilgiyle yapılan her eylemin akıllı ve bilgece olmayabileceğini kavrayabilir. Araştırma yapmada egemen koşullu, biçimsel, işlevsel analitik akılla birlikte, süreçsel, evrensel akıllı veya kendi kalbini takip etmek için farklı yolları arayabilir, yaratabilir (Doorne vd., 2017). Akademik araştırmanın sadece bilgi sağlamak için değil, aynı zamanda kişinin kendini dönüştürme fırsatı için de bir gelişim aracı olabileceği konusunda bir uyanma yaşayabilir (Anderson ve Braud, 2011). Bazıları böyle bir dönüşümü yaşarken, ferdiyetçilikte kalıp araştırmaya “evrensel” bir yaklaşım sergilemeyen ve gerçek istek, entelektüel kapasite, değer ve yaşam felsefelerini araştırma konularıyla bir araya getiremeyen diğerleri kariyerlerine ara verebilir ya da

akademiden tamamen ayrılabilirler (Doorne vd., 2017). Tek ve mutlak doğrunun (yöntem, bilgi, strateji vb.) varlığına inanan, bunu ispatlamaya şartlandırılan koşullu analitik bilinçlerinden dolayı sezgilerini dinlemeyi başaramayabilirler. Araştırma bakış açılarını, anlayışlarını, tutumlarını değiştirmeye, araştırma meselesini bilme ve onunla bütünleşebilmede yeni yollar geliştirmeye ve denemeye direnebilirler (Braud ve Anderson, 1998; Anderson ve Braud, 2011). Ayrıca, sadece veri toplamaya ve yayın yapmaya odaklanmaları nedeniyle bir nevi "uzmanlık lanetine" uğrayabilirler. Böyle bir lanet süreçte gerçek anlamda neşe ve anlam yaşamayı, iç görü kazanmayı ve kişisel gelişimi engelleyebilir.

Gelişim Süreci

Bilim insanı olmak bir inşa sürecidir. Edilgen bir doktora öğrencisinden etken, bilinçli, evrensel akıl, mantık, izan, vicdan ve irfan sahibi, sadece kendine değil topluma faydalı bir akademisyen inşası bir sürü aşama, geçiş ve ritüel ihtiva eden bir süreçtir (Mezirow, 1991; Turner, 1979). Geçiş ritüeli, kişinin akademik hayatının değişik aşamalarında ve mecralarında "gelişim anları, yönleri ve aşamalarını gösteren anların belirli bir birleşimini" ifade eder (Amran ve İbrahim, 2011, s. 528). Bowie'ye (2006) göre ritüel, genellikle belirli bir statü değişikliğini içeren, bir seviyeden, statüden, davranıştan ya da aşamadan ayrılma, diğerine geçiş ve geçilen safhayla bütünleşmektir (ayrılma-eşik-kaynaşma). Bu ayrılma-geçiş(eşik)-kaynaşma, statü ve mekânsal olabileceği gibi zihinsel, duygusal ve davranışsal da olabilir. Akademiye yeni katılan kişi akademik hayatı boyunca sadece sıralı ve hiyerarşik bir biçimde akademik statü kazanmakla kalmaz. Örneğin, asistanlık, doktor öğretim üyeliği, doçentlik, profesörlük vb. Aynı zamanda her yeni kavrayış ve anlayışla kişinin bilimsel akıl ve görüşünün dayandığı bilinci heterarşik biçimde genişler, dönüşür. Kişi, akademik yolculuğunda daha önceden fark etmediği yeni bir bakışın ya da anlamın farkına varabilir. Daha önceden bildiği, bilincinde var olan bir konuyu, kavramı başka bir açıdan görüp, algılayabilir. Belirtildiği üzere bir çeşit uyanma, aydınlanma anı yaşayabilir. İçine sinmeden, mantığına uymadan şartlandırıldığı ve bilindik geleneğe uymak adına yaptığı bazı uygulamaları, alışkanlıkları, yayınları artık yanlış bulabilir. Bunları sorgulayabilir. Bazılarını terk edebilir (Harrison, 2009; Kiley, 2014; Land, Meyer ve Smith, 2008; Meyer ve Land, 2006).

Kimse "tam teşekküllü" (Proust, 1987) veya sabit, değişmez bir bilimsel tutumla doğmaz. Doktora derecesini alan ve akademik hayata adım atan kişi girdiği yere uyum sağlamak, kendini var etmek ve akademik hayatın akışına ayak uydurabilmek ister. Bunun için genellikle ait olduğu epistemik kabiledaki gerekli bilgi ve becerileri, normları, alışkanlıkları, sosyal, bilişsel, akademik sermaye ve yaklaşımları kopyalayıp uygulamaya uğraşır (Parry, 2007). Yeni bir çevreye ayak basan kişi ya doktordan miras kalan eski koşullu bilinç halini korur. Ya da doktora giydirilen bilinç "halini" kısmen veya tamamen bırakarak araştırmaya dönük tutum ve bakış açısını değiştirir (Ponterotto ve Grieger, 1999). Sonuç olarak, kişinin bir araştırmacının neden ve nasıl yapılması hakkındaki bilinci doktora sırasında olduğu halden önemli ölçüde farklılaşabilir. Örneğin, başlarda kişinin odağı sadece yayın yapmak ve akademik kariyerde ilerlemek için gerekli koşulan yayın şartını yerine getirmek olabilir. Bu odak bir süre sonra bilime "gerçek anlamda" katkı yapmaya ve/veya araştırmacının ait olduğu topluma ya da insanlığa fayda sağlamasına evrilebilir. Bilimin elit dergilerde yayın yapmak olduğuna inandırılan, bu nedenle ne ürettiğinden daha çok nerede yayınlandığına yoğunlaşan kişinin bu görüşü zamanla değişebilir. Elit dergilerde de olsa her on yayından dokuzunun yayın tarihinden itibaren geçen on yıl içinde asla atfı olmadığını keşfettiğinde "faydasız yayın" kavramı ve "boş yayınların artan çevresel maliyeti" üzerinde düşünebilir. Faydasız bir çalışmanın yayına dönüştürülmesinin kamu kaynaklarının heba edilmesi anlamına gelebileceğini anlar. Çöp bir yayının dolaşımında kalmasının, bunun çevrim içi ya da çevrimdışı yapılan

konferanslarda sunulmasının doğada bırakabileceği karbon ayak izi hakkında endişelenmeye başlayabilir. Kişi araştırmaya dönük farklı bakış açısı kazandığında etrafındaki olan biteni başka bir gözle görmeye başlayacaktır (Proust, 1987). Doktora eğitiminin tabi olduğu bilinç endüstrisinde aşılana koşullu bilinç kadar doktora sonrası dönemde kazanılan yeni bakış açısı ve zihniyet de önemlidir. Çünkü "bilimsel süreçler daha çok araştırmacıların kim ve ne olduklarına yönelik inanç ve ne yaptıklarına göre şekillenir" (Simon ve Mosalev, 2011). Bilinç, kavramsallaştırma, yürütme ve yorumlama şeklini etkileyeceğinden kişinin mevcut bilinç hali entelektüel sermayesini nasıl kullanacağını, araştırma sürecini nasıl başlatacağının, sürdüreceğinin, dolayısıyla sonuçlarının belirleyicisidir (Limberg, 2020, s. 489).

Bilinç

Günlük yaşamda insanın kendini, çevresini, olup biteni tanıma, algılama, kavrama, fark etme yetisi olarak görülen bilinç terimi, akademide çeşitli şekillerde anlaşılan ve kullanılan belirgin bir kalıbı olmayan, oldukça gizemli bir kavramdır. Basit bir yapı olmayıp, birden fazla gömülü anlamı vardır. Bazen "zihnin" eş anlamlı olarak kullanılmakta, bazen de zihnin bir elemanı olarak görülmektedir. Bilincin kapsamlı bir tanımını yapmak neredeyse imkânsız olsa da, yine de kişinin gelişmesi ve olmasında merkezi bir rolü olduğu düşünülmektedir. Farkındalığının farkındalığı ya da kişisel farkındalık, uyanık olmak, kendi varlığını bilme, kendi zihnini görebilme hali olarak da tanımlanmaktadır. Bir akademisyenin araştırmayı nasıl takdir ettiği ve kendi araştırma çabalarında anlamı nasıl yarattığı içinde bulunduğu bilinç haline, özellikle de bilinç halinin hazır oluşuna, yeterliliğine, açıklığına ve duyarlılığına bağlıdır. Wright bilinci "bireyin öznelliğinin, bireyin kendi farkındalığına söylemsel olarak erişilebilen unsurları" olarak tanımlar (1985, s. 244). Bu, bireyin sürekli farkında olmayabileceği; ancak, prensipte erişilebildiği "inanç, fikir, gözlem, bilgi ve tercihleridir" (Wright 1985, s. 244). Bilinç, hem zihinsel işleyişin hem de gerçek zihniyet hakkındaki farkındalığın bir yan ürünüdür (Demetriou vd., 2017). Kontrolü, muhakemeyi, çıkarımları ve yansımaları karşılıklı olarak etkileyen zorunlu bir iç yapıdır. Kişinin belirli bağlam içinde nerde durduğunun farkına varmasını içeren ve eylem imkanı yaratan bir süreçtir (Giddens, 1984). Benzer bir şekilde Sartre (2004) bilinci hiçlik ve özgürlükle özdeşleştirmektedir. Bu özdeşim özgür öz-belirlenime işaret etmektedir (Afyonoğlu, 2014, s. Vi). Diğer bir ifadeyle Sartre bilinci mutlak, kendiliğinden, özerk ve hiçleştirici bir güç olarak kavramsallaştırır. Egonun özgür, yaratıcı ve özgün bir bilinç ürünü olduğunu savunur. Yani, ego bilinç eylemleriyle oluşur (Afyonoğlu, 2014). Her bilincin ve dolayısıyla bir bilinçte yer alan farklı bilinç hallerinin kendi gerçekliği, görüşü, bakış açısı ve ego seviyesi olabilir. Araştırmacının gerçeklikleri, bakış açısı, uygulamaları bilincinin haline bağlıdır. Bilinç düzeyi, dünya görüşü ve zihin birbiriyle karşılıklı etkileştiğinden, akademik bilinç hali, bir akademisyenin hem "ne yaptığını" ve hem de "neyi neden, nasıl yaptığını" biçimlendirecektir."

Bilinç hali

Bilincin hangi halde olduğunun anlaşılması ancak kişinin kendini sorgulaması ve eleştirmesiyle mümkündür. Yaşanan şok, zorlayıcı, stresli anlar sonucunda kişiyi konuyu enine boyuna düşünmeye yönlendiren idrak (istenç), "akıl, mantık, izan, vicdan, irfan" döngüsüyle kendiliğini fark etmeye yol açar. Daha açık bir ifadeyle, kişi herhangi bir şeyi (örn., imge, kavram, konu, sorun) keşfettiğinde, fark edip bilincine getirdiğinde ve sorgulamaya başladığında, bilinç zihni ve zihinsel süreçlerde yer alan diğer araçları (örn., algı, sezgi, akıl, mantık, zeka, vicdan vb.) o konuya yoğunlaştıracaktır. Farkındalık sürecin başlatıcısıdır. Zihin ve elemanları bilinç pusulasının işaret ettiği, fark ettiği, bilince aldığı o yöne odaklanır. Odaklandığı şeyden anlam inşa etmek için algıyı kullanır.

Algı odaklanılan şeyin ne olduğunu ve neden var olduğunu algılamak, mana çıkarmak için önceden bildikleri çerçevesinde o konuya etraflıca bakarak konuyu soyutlamaya çalışır. Bu arada sezgi ve önseziler de devreye girer. Yüzeyle görünenin altında başka bir şey olup olmadığını sezinlemeye çalışır. Diğer yandan mantık odaklanan şeyin ne olduğu ve neden var olduğunu tanımlama ve açıklamada, imgesel nesneyi zihinsel simgeyle örtüştürmeye, duygusal ve bilişsel manalar üretip, anlamın doğru veya yanlış olup olmadığını kavramaya çalışır. Nesnel imge zihinsel simgeyle üst üste geldiğinde anlam ortaya çıkar. İnşa edilen bu anlamın şuurlu olup olmadığını yorumlanması kişinin sahip olduğu analitik, duygusal, ruhsal, yaratıcı zeka türünün ve bu zekadaki akıl seviyesinin ürünüdür. Takibinde vicdan devreye girerek çıkarılan anlamın, yorumun düşünce ve duygunun iyi ya da kötü olup olmadığını sorgular. "Titanik" olayını ele alalım. Su geçirmez bölme teknolojisinin ilk kullanıldığı bu tarihi trajedide, tüm mürettebat ve yolculara aşılana "bilinç" geminin asla batmayacağı yönündeydi. Bu bilinç olası tehlikelere odaklanmamayı, muhtemel kaza ve batma olasılığını ciddiye almamayı beraberinde getirdi. Hatta bu bilinç buz dağına çarpmanın takibinde dahi ortada ciddi bir sorun yokmuş gibi davranmaya sebebiyet verdi. "Bu gemi batmaz" bilinci ancak bu bilincin yanlış olabileceği eleştirisiyle aklın konusu olabilirdi. Yanlış bilincin fark edilmesi ve sorgulanmasıyla önleyici tedbirler alınabilirdi. Benzer şekilde "herkes böyle yapıyor (ne yayınladığı değil nerede yayınladığı) benimde böyle yapmamda bir sakınca yok" bilincine sahip bir araştırmacının kendini sorgulayıp, "çok yayın daha iyidir" anlayışında yaptığı araştırmaların toplum nezdinde etkisiz olduğu, araştırma şeklinin içine sinmediği düşüncesine kapılması durumunda bilinci yeni dikkat ettiği, radarına takılan, fark ettiği "toplumsal fayda" ve "içine sinme" kavramlarının üzerine odaklanacaktır. İçine sinmek ve faydalı olmak kavramlarına işaret eden bilinci izleyen zihin faydalı olmak ve içine sinmek kavramlarıyla meşgul olmaya başlayacaktır. Bu iki yeni kavram hakkında anlam oluşturmak isteyecektir. Bu kavramların ne olduğunu ve neden var olduğunu etraflıca algılamak için onları soyutlayacak, üzerlerinde enine boyuna düşünecektir. Bu kavramların ve üzerine odaklanmanın arka planındaki olasılıklar hakkında sezgisi ona yol gösterecektir. Bu süreçte önceden bildikleriyle kıyaslama yapacaktır. Sezgi eşliğini geçtiğinde mantığı devreye girecek "faydalı olmak" ve "içine sinmek" konuları hakkında mantıklı, tutarlı duygu, düşünce ve yargı (mana) oluşturmaya çalışacaktır. Kişinin sahip olduğu duygusal zeka ve düzeyi, analitik zeka ve düzeyi, ruhsal zeka ve düzeyi, yaratıcı zeka ve düzeyi ve bunların birbirleriyle etkileşimi bu süreçte çıkan mananın nasıl yorumlanacağını belirleyicisi olacaktır. Vicdan devreye girerek bu sürecin ortaya çıkardığı "içine sinme" ve "fayda" yorumunun iyiliği ve kötülüğü hakkında değerlendirme yapacaktır. Bilincin zihni yoğunlaştırmasıyla başlayan, düşünmeyle devam eden mana yaratma süreci bilince varmayla, vicdanlı bilgiyle sonuçlanacaktır.

Bilimsel Bilinç

Verilen bu örnekten hareketle bilimsel ya da akademik bilinç "oluş-bozuluş-yokoluşa" duyarlı bir araştırma pusulası olarak görülebilir (Austin, 2006, 2013, 2014). Pusula bir kişinin mevcut araştırma tutum ve davranışlarının hem düzenleyicisi hem de yürütücüsüdür. Diğer açıklamalara geçmeden önce tek bir bilincin varlığı ve bu tek bilincin farklı halleri olabileceğine vurgu yapmak yerinde olacaktır. Bilinç hallerinde ilerlemek, çok sayıda "uyanış ve öğrenme sıçraması" içeren bir olma sürecidir. Akademik bilinç, araştırmacının iç benliği ve dış araştırma ortamı arasındaki etkileşimi sonucunda oluşur. Akademide ve normal yaşamdaki bilişsel, duygusal ve ruhsal deneyimleri aracılığıyla gelişir. Olma sürecindeyken zorlayıcı, düşündürücü anlar, kritik yaşam olayları veya uyanmalar sonucunda, kişi araştırma ve eylemleri ile ilgili niteliksel bakış açısı değişimleri yaşadığı yeni bir bilinç haline ulaşabilir. Örneğin ferdietçi bir bakış açısından toplumsalcı bir bakış açısına geçebilir. Bilinçteki uyanış ve öğrenme sıçramaları dönüştürücü, bütünlleştirici, sınırlayıcı olmakla birlikte zahmetlidir. Yaşanan

zorlu sorunlar, sıkışmalar ve deneyimler kişinin bakış açısı ve takdirini değiştiren yeni bir kapı (portal) açar (Wisker vd., 2006). Açılan bu yeni kapıdaki eşğin aşılması durumunda bilincin genişlerken farklı ve yeni bir hal alması söz konusudur. Eşikten geçen kişinin bilinci genişlettikçe, ontolojik, epistemolojik, duygusal ve bilişsel süreçteki değişimler kişiyi alışkanlıklarının ötesini görmeye ve ötesine geçmeye zorlar. Eşikten geçebilmek belirleyicidir. Geçememek de olasıdır. Bilinçteki genişleme ve dönüşüm, kişiyi başta olduğu kişiden farklılaştırır. Kişi her bilinç halinde bir nevi yeniden doğar. Bu yeni hali kişiyi farklı ve daha önce erişilemeyen bir düşünme, anlama ve davranma biçimine sokar (Meyer ve Land, 2003).

Akademik bilinç hali biyolojik yaştan ve akademik unvanlardan bağımsızdır. Bir akademisyenin bilimsel bilinci, kişinin kendini algılama, fark etme, "uyanış sıçraması", aydınlanma, ayırdına varma ya da bir sürpriz olay vb., yaşaması durumunda genişler, halden hale geçer (Harrison, 2009; Kiley, 2014; Land, Meyer ve Smith, 2008; Meyer ve Land, 2006). Dönüşmek, halden hale dönmek, değişik akıl mertebelerinden geçmek, duygudan duyguya, terimden kavrama seyahat etmektir. Doğal olarak, bazı sarsıcı anlar, iç diyalogların sonucunda, "bilince gelmek" mümkündür. Bu araştırmacıların kendilerini buldukları bağlamda değişmeyi amaçlayan düşünme, anlama ve harekete geçme yolunda bir yolculuğun başlangıcını işaret eden önemli bir durumdur (Idahosa ve Vincent, 2018). Bilimsel bilincin içinde olduğu hal, araştırmacının niyetinde, amacında, yorumlarında ve yargılarında etkili bir işleve sahip olabilir. Bilinç halinin araştırmacının eğilimleri, yatkınlıkları ve önyargıları üzerinde dinamik bir etkisi de olabilir. Davranışın değişmesi bilincin değişmesiyle gerçekleşir. Başka bir deyişle, bilinç hali "bir araştırmacının hangi yöne gideceğini" ve "nasıl davranacağını" veya "davranmayacağını" belirleyebilir. Bilinç hali, belirli bir konuya yönelik ilgili bir dizi davranışı tetikleyen tutarlı bir duygu, tutum ve kapsamlı araştırma etiği, bakış açısı ve farkındalık kümesidir. Hal ya da durum "tutarlı bir davranış modeliyle doğrudan ilişkili tutarlı bir duygu ve deneyim kalıbıdır" (Berne, 1961). Bilinç hali "nispeten sabit veya istikrarlı koşullardır" (Turner, 1979, s. 234).

Bilinç Geçişleri

Akademisyenin vesayet altında olmadan, bağımsız olarak düşünme ve hareket etme yeteneği, aynı zamanda araştırmayı nasıl anladığı, yaptığı, deneyimlediği ve nihai katkısı, içinde olduğu bilimsel bilinç haline bağlı olabilir. Bilinç endüstrisi tarafından doktora sırasında her ne kadar "rasyonelleştirilmiş, homojen, yapısal ve koşullu" bilinç hali giydirilmiş olsa da kişinin bilinci genişleyecek, değişecektir. Bir doruk olay, şok vb. deneyim sonucunda kişinin bilinci farklı bir hale ulaştığında doktora edindiği bilimsel bilincini, entelektüel odağını ve araştırma perspektifini sürdürmesi veya değiştirmesi muhtemeldir. Her bilinç hali daha rafine ve farklı düzeyde bir muhakeme, düşünme, çıkarım yapma olanağı sunar. Sonunda o ana kadar hiç fark etmediği bir şeyi fark etme, üzerine uzun uzun düşünme, meşgul olma, anlama (kafaya dank etme), onların bir sonucu olarak, kişinin zihninde (ego, benlik veya bilinç) dış veya iç çatışmalar, hayal kırıklığı, bir geçiş, genişleme ve ilerleme olabilir. Aristoteles'in "teknik, pratik ve teorik zihin" üçlemesine veya Nietzsche'nin "deve, aslan ve çocuk" ile ilgili alegorileri açısından bakıldığında akademisyen; ferdiyetçilikten kurtulup "otantik benliğini" bulmaya ve kendini "başkalarının" zihinlerine bağlı kalmaktan, güdülmekten serbest bırakmaya çalışan bir kişidir. Mecazi olarak belirtmek gerekirse, takdir almak için çok fazla yük taşımakla işe girişen; ancak, aynı zamanda ejderhayla savaşmaya cesaret eden bir aslan olmaya istekli devenin dönüşümsel yolculuğunda aslanın değil, sadece bir çocuğun yaratıcılığının, özgürlüğünün, özgünlüğünün ve esnekliğinin bir ejderhayla savaşabileceği gerçeğini fark etmesinde olduğu gibi. Doğu felsefesinde bahsedildiği üzere, başlangıçta akademisyenin bilinci "maymun zihni" gibi ferdiyetçi, dengesiz ve

huzursuz olabilir. Daldan dala, konudan konuya atlayan bu ferdiyetçi zihin "var olmak, ait olmak, güçlü olmak ve gelişmek" ihtiyaç alanlarında yolculuk eder (Alderfer, 1969). Bourdieu'nun alan teorisine (1990) dayanarak, akademisyen dönüşümde ilerledikçe, akademik bilinci basamaklarını tırmanmaya başlar; bir "müfredat rehberi" olmaktan çıkıp bir 'bilgin' ve ardından "ilham verici bir entelektüel" haline gelebilir (s. 12).

Bilincin dönüşümü yeni bir olgu değildir. Batı ve Doğu yaklaşımlarını birleştiren Wilber, üç adımlı bir bilinç gelişimi spektrumu önermektedir. Pre-egoik olarak adlandırılan birinci kategori bağımlılıkla ilişkilendirilirken, ikinci kategori, ego seviyesi bağımsızlık ve anlam arayışı ile karakterizedir. Son "ben ötesi" bilinç, karşılıklı bağılıkların keşfedilmesi seviyesidir. Benzer şekilde, Maslow, kendini gerçekleştirmeye varan bilince geçiş hallerinin bir karışımına işaret eder. Maslow ve Wilber'dan çok önce, Tasavvuf, yedi nefis mertebesinden oluşan bir şemayı kavramsallaştırmıştır. Nefs benlik, ego ve / veya bilinç anlamında kullanılagelmiştir. Kişinin akademik seyahatinde tasavvufun nefis mertebesi kavramsallaştırılmasını uygulayarak, akademik bilincin birinci seviyesinin sonucu ne olursa olsun "prestij, güç ve ego tatmini" birikimiyle zevk ve tatmine köle olan "nefsi kıskırtmak" olduğu iddia edilebilir (Frager, 1999, aktr. Boni, 2005). Burada nefis, maddi başarı, övgü ve övgüye olan köklü bağımlılığında kördür. Başkalarını etkilemek için içi boş gösteriler, yayınlar sergiler. Bu tür bağımlılık bilimsel literatürde nadiren tanımlanır ve incelenir. Çünkü çoğu araştırmacı bu bağımlılıktan mustarip olduğu için bu bağımlılığını teşhis etmesi zordur (Boni, 2005). "Nefsi levvame" seviyesinde bilinç boş yayınlarla kendine, diğerlerine ve bilime verdiği zararın farkında değildir. Ancak bu nefis yine de bir dereceye kadar özeleştiriyeye yer verir. Bu mertebeye ulaşan bilinç alışılmış, benmerkezci yaklaşımının kendine ve diğerlerine olumsuz etkilerini görmeye başlar. Kariyeri adına yaptığı fasarya ya da sözde bilimin zararlarını yavaş yavaş kavrar. Bu seviyedeki bilinç, ilk seviyede kendini sürekli haklı görmek ve doğru bulmak halinden sıyrılır. Kişinin asıl yapmak istediği ile mecburen yaptığı şey arasındaki uyumsuzluklar onu pişmanlığa itebilir. Üçüncü mertebeye olan "Nefsi mülhime", araştırmacının yayın sayısı, prestij veya araştırma fonu bulma vb., vehim ve kaptislerinden sıyrıldığı (Boni, 2005) ve araştırmacının artık mekanik veya gösteri sanatı bir davranış olarak algılanmadığı, araştırmacının araştırılana daha duyarlı hale geldiği, araştırmaya samimi bir katılımın yer aldığı haldir.

Benzer bir şekilde Forman'a göre (1998), bilinç sıradan, değiştirilmiş, sıradan olmayan ve saf hallerinden geçer. Berne'de (1976, 1977) ego türlerini, ebeveyn, yetişkin (yeni benlik) ve çocuk (küçük profesör veya küçük araştırmacı) olarak kategorileştirmiştir. Kurallara uyararak veya isyan ederek ve gerçeği çarpıtarak hayatta kalmanın uyarlanmış yollarını öğrenen çocuğun bir dizi duygu, tutum ve davranış kalıpları ile karakterize edilen çocuk bilinci benzeri davranışlarda kendini gösterir ve önyargılıdır. Yetişkin ego hali, rasyonel düşünce ile karakterize edilen özerk bir duygu, tutum ve davranış modeli kümesidir. Ebeveyn ego hali, araştırmacıların değerleri veya gerçekliği tanımlayan, besleyici bir ebeveyn gibi davrandığı durumdur. Berne bu hallere ek olarak bir yetişkinin (kontamine yetişkin) bir çocuk veya ebeveyn gibi davrandığı zamanlar olduğunu da savunmaktadır. Ek olarak, bazen ebeveyn bilinç hali besleyici davranır, aynı zamanda cezalandırıcı da davranır. Benzer şekilde, Kegan (1982) bütünsel benlik, dürtüsel benlik, kişilerarası benlik ve sezgisel benlik de dahil olmak üzere farklı benlik seviyelerinin varlığına işaret etmektedir.

Görüleceği üzere sabit olan şey devinim ve değişimdir. İnsan ve bilinci de devinimsel ve değişimlidir. Beck ve Cowan'a (1995) göre, tarihsel olarak insanlığın gelişmesi sekiz genel aşamadan geçmiştir. Bu evrelere "meme" (mim) adı da verilmektedir. "Spiral Dinamik İntegral Teorisi" (Beck ve Cowan, 1995), içgüdüsel benlik, dürtüsel-benlik, kuralcı benlik, başaran benlik, hassas benlik, birleştirici-benlik ve

bütünsel-benlik gibi ana kategorilerde birkaç farklı "benlik" kümesinin var olduğunu öne sürmektedir. Beck ve Cowan (1995) bilinç düzeylerini iki ana kategoriye ayırır. Maslow'un eksiklik güdülerine benzer şekilde, ilk altı düzey "geçim/geçinme" kategorisini oluşturur. İkinci kategori, bilinçte devrimci bir değişimin meydana geldiği seviyedir. "Var olmak, kendi olmak" olarak adlandırılır. Beck ve Cowan'ın öne sürdüğü bilincin tarihsel gelişimindeki aşamalar, bir kişinin akademik yolculuğundaki statüsünün ve bilincinin geçireceği olası evrime uyarlanabilir. Başlangıçta, akademiye yeni katılan kişi ferdiyetçi, içgüdüsel bilinç halinde olacaktır. Öncelikle güvence (örn., doktora derecesi, akademik iş ve unvan vb.) arayacaktır. Bir anlamda işe girmek önceliği olacak, girdikten sonra hayatta kalmak, suyun üstünde kalıp yüzebilme, sörf yapabilmek için yayına gerek duyacaktır. Dalgalanmalarla bazen suyun üstünde bazen altında kalacak, altında olması durumunda hava almak için çırpınmak zorunda olacaktır.

Bu arada kişinin girmeyi hedeflediği akademi düzen, istikrar ve sabitliğe sahip, kişiye aidiyet duygusu yaşatan, menfaat ve yarar sunan, kurallara uyanları ödüllendiren uymayanları cezalandıran epistemik bir kabileye benzetilebilir (Ibarra-Colado, 2006). Kendine has ön kabulleri, ritüelleri, kuralları, arkaik gelenek ve görenekleriyle somurtkan, kurumsallaşmış, tüm bireylerinin neredeyse aynı işi yapar hale geldiği epistemik kabilenin üyesi olabilmek için bilinç endüstrisinin yönetimindeki doktora derecesi ön koşuldur. Kabilenin ve kabiledeliklerin varlığı güce bağlıdır. Güçlü olan hayatta kalır. Güç kazandıkça kabiledelik alanını genişletmek, diğer kabileleri işgal etmek ister. Doktorasızlar güçsüz görüldüklerinden kabileye alınmazlar. Kabilenin içinde performans göstermek, kendine yer bulmak, alanını korumak, süslemek ve statü hiyerarşisinde yükselmek için prestijli dergilerde yayın yapmak, prestijli konferanslarda ya da dergilerin hakem kurullarında yer almak bir ayın ve terfi ritüeli olarak değerlendirilebilir. Yayın yapmak kabiledelik herkesin sergilemesi gereken en önemli performans/dans/güç gösterisi olduğu için aynı zamanda kabile bireylerini bir arada tutan tutkal görevi de görür. Nesir ve/veya konuşma yoluyla yayın yapma ritüeline tutku önemlidir. Çünkü, bu tutku kabileye olan ilginin, aidiyet hissinin bir gösterebilir. Her üye yayın yapma tutkusunu yeteneğine bağlı olarak farklı boyutlara kadar geliştirebilir. Yayın yapma tutkusunu yeni gelen kendinden sonra gelenlere aşılar, paylaşır. Kabiledelik içinde kabilenin kurallarına, gelenek ve göreneklerine radikal derecede bağlı aşırı muhafazakar, dogmatik, arkaik, bağnaz bir gurup her zaman vardır. Kabiledelik araştırma yapmanın yerleşik kurallarına Ortodoks derecede sıkı sıkıya bağlıdır. Bununla birlikte gelenek ve göreneklere bağlılığı farklı seviyede yaşayan yenilikçiler, sıradanlar, anarşistler, senkretistler, sınırdakiler ve heretikler vb., çok farklı kabile üyesi mevcuttur. Hepsinin görevi farklıdır. Yenilikçilerin görevi gelenek ve görenekleri, kabiledelik yenilemek, yenilikleri yaymaya çalışmaktır. Yeniliğe karşıt, yerleşik usullerin devamını savunan muhafazakarların aksine anarşistlerin görevi kabilenin mevcut gelenek ve göreneklerine karşı çıkmaktır. Birbirinden ayrı düşünce ve görüşleri kaynaştırmaya çalışan senkretistlerin görevi ise farklı görüşleri harmanlamak, bağdaştırmaktır. Heretikler ise kabilenin kurallarından kopmuş ve dışlanmış olanlardır. Dışlanmışlar kabilenin diğer üyelerine kabiledelik kurallarının dışına çıkmaları durumunda başlarına ne geleceğini göstermek bağlamında önemlidir. Her kabilenin belirlediği rol, tabu, gelenek, görenek ve kurallara uyanları ödüllendirdiği, uymayanların ise cezalandırılması ve kabilenin dışına itilmesi, verilen statüyü geri alma ya da statüyü ortadan kaldırma ritüeli (yayının dergiden kaldırılması, kişinin emekliliğe mecbur edilmesi vb.,) bulunmaktadır.

Kabile, var olan sonsuz güç oyunları, sermaye ve alan savaşları nedeniyle bilinmeyen ve korkutucu bir yer olduğundan, Beck ve Cowan'dan hareketle epistemik kabiledelik yeni katılan kişi *içgüdüsel bilinçle* kabiledelikteki güçlü insanlarla temasa geçebilmek için siyasi bağlantılar veya stratejik ittifaklar kurmaya daha kıymet verecektir. Onlar gibi olabilmek için onları taklit edecektir. Onların yer aldığı konferanslarda

bulunmaya çaba harcayacaktır. Kabileye giriş sonrasında içgüdüsel bilinç ilerleyebilir, başka hüllere bürünebilir. *Dürtüsel benlik* güç odaklı, benmerkezci ve akademik yeteneklerini ispatlama ve göstermek odaklı olacaktır. *Kuralcı-benlik*, araştırma gayretinde düzen odaklı, güçlü bir şekilde geleneksel, rasyonel ve konformist olacaktır. Kuralları ihlal etmenin ciddi yansımaları olabileceğine dair sağlam bir inançla kurallara uyacak, kurallara uymanın ödül getireceğine inanacaktır. *Başaran-benlik* başarı odaklı olacaktır. Zaman zaman sürü zihniyetinden kaçacak ve akademide özerklik ve bağımsızlık için çabalayacaktır. Ama yine de kendi çıkarları için koşulları manipüle edebilir (örn., akademik suiistimler). Kabildeki *hassas benlik*, azimli ve eşitlikçi olacaktır. Kendisini akademik açgözlülükten, dogmalardan ve bölücülükten kurtarmaya çalışacaktır. *Hassas benlik* kendini soğuk rasyonaliteden, başarı açlığından ve ayrımcılıktan uzak tutmaya gayret edecektir. Araştırmada katılımcılarla ilişki kurmaktan çekinmeyecek, iç benliği keşfetmeye ve doğrusal olmayan akıl yürütmelere daha çok değer verecektir. "Geçim/geçinme" düzeylerindeki bilinç düzeylerinin hepsi görüşlerinin en doğru veya en iyi bakış açısı olduğunu düşündüklerinden, sürekli olarak birbirlerine üstünlük kurmaya çalışacaktır. Tüm bu çatışma ve bilinç ikinci kademeye adım attığında değişmeye başlayacaktır. Bu düzeydeki *ayrılmaz-benlik* ve *bütüncül benlik* bilgiyi önceleyecek, prematüre, boş ve faydasız yayınlar için acele etmeyecek ve rekabet kışkacına girmeyecektir. Bu bilinç sakince bir geri adım atıp, büyük resmi (hakikati) kavramaya çalışacak, davranışlarında sadece kendini değil diğer insanları da merkezine koyacaktır (Horn, 2006).

Bilimsel Bilinç Halleri

Dönüşüm ve değişim kavramını akademik gelişime uygulanması durumunda, ego seviyeleri gibi, kişinin araştırma bilincinin de derin bir uyku durumundan uyur-gezer olma durumuna ve uyanıklık durumuna kadar doğal bir evrim sürecinde olabileceğini söylenebilir. Doğu ve batı felsefelerinden türeyen görüşe göre (bkz. Anderson ve Braud (2011), Beck ve Cowan, (1995), Braud (1998), Faw (2009), Kegan (1982) ve Wilber (1986, 1995, 1996, 1997a, b, 2011), geçişler ritüeli yoluyla ilerleyen akademik gelişim ve "bilimsel bilincin" varlığından bahsetmek mümkündür. Örneğin doktora derecesi, akademik unvanlar, araştırma keşifleri, panelist davetleri, bilimsel dergi kurulu davetleri, prestijli dergilerde yayın, atıf sayılarına dayalı ödüller vb., statü değişikliği, akademik gelişimin göstergeleri olarak görülebilir. Akademik statü değişiminden bağımsız olarak doktora döneminde aşılana şartlandırılmış bilinçle birlikte farklı bilinç hallerinin varlığından bahsetmek mümkündür. Bu bilinç halleri yarı sabit olup, bir bilinç halinden diğerine geçiş kendi içinde farklı geçici halleri içerebilir. Kişinin ontolojik özlemi, araştırmada daha derin anlam bulma ihtiyacı ve bir halden diğerine geçiş sırasında etkili olan yarı sabit ve geçici evrelerdeki kişisel deneyimler, kişinin araştırmayla nasıl etkileşime geçeceğini şekillendirecektir.

Yakaza Hali

Doktora sırasında kazanılan şartlandırılmış, kendine ait olmayan koşullu bilinç durumunu takiben, bir sonraki yarı sabit bilinç hali, kişinin deneyimsiz, bir bakıcıya bağımlı, yürümeye yeni başlayan bir çocuk gibi akademinin bilinmez geçitlerinde bocaladığı "yarı uyku yarı uyanık" hali olarak adlandırılabilir. Bu durumda, kişi henüz bağımsızlığını kazanmamış, olgunlaşmamış, fırsatçı bir şekilde bağımlı olduğu başkalarının seslerini ve izlerini varlığını sürdürmek için taklit edecektir. Bu halde genellikle yaratıcılık, orijinallik değil türetme hakimdir. Bu bilinç halindeki akademisyenin bir teknisyen gibi hareket etmesi oldukça muhtemeldir. Öğretilen "metodizm" ve "bilimsilik" sürecini takip etmek önceliklidir. Daha önceden yapılmış, çalışılmış, bilinen konuları ele alırken bilinen teknik ve ilkeleri uygular. Oysaki bilim insanı, fiziksel

gerçekliğin gerçek doğasını bilmeye çalışan ve bilinmeyeni ele alan kişidir (Zukav, 1979). Bu bilinç ferdiyetçi, benmerkezci olduğundan kendine yarar sağlayan, öne çıkan trend konuları ve fırsatları kollayacaktır (Austin, 2013). Ferdiyetçilik, bireysel kazanç odaklılık, geçici haz ve prestij arayışı, yaratıcılıktan kaçınma, türetmekle yetinme kişinin çevresinde olup bitenleri fark etmesini ve öğrenmesini engelleyecektir.

Uyanış Hali

Bir sonraki yarı sabit hal, bağımsızlık (kendi aklını kullanma) için "*uyanış*" hali, algının genişleyerek gerçeği kavrama başlaması durumudur. Uyanış halinden önceki algı dar ve koşulludur. Uyanış halinde ise kişi zihni ve benliğini hakim epistemik koloninin esaretinden, kurallarından ve düzenlemelerinden kurtarma önceliklidir. Yaşadığı sıra dışı ve zorlayıcı deneyimlerin ışığında kişi bu bilinç haline eriştiğinde ana akım araştırmanın demokratik ve sezgisel değil, totaliter ve baskıcı olduğunun farkına varabilir. Ana akım araştırmanın, zengin insan deneyiminin eksiksiz ve doğru bir resmini sunma konusunda çok sınırlı olduğunu, bulguların kağıt üzerinde kaldığını, okuyanları heyecanlandırıp eyleme geçirecek kadar etkili, dirimli ve tesirli olmadığını fark edebilir.

Bilgelik hali

"Bilgelik" bilincinde ise, kendinden daha çok diğerini önceleyen ebeveynlerde olduğu gibi "başkalarına fayda ve ilham" amacıyla meşgul hale gelir. Bu hal, aydınlanma ışığını tutuşturan, yayan bilgelik fenerlerinde olduğu gibi "değişim, dönüşümde tutkuyu ateşlemek ve aşılamanın" hedef haline geldiği sadece söylemek değil icra etmenin, kalden hale geçişin gerçekleştiği "dönüştürücü derinlik" durumudur. Bilge bilinç halinde bir araştırmacı "*şu an en iyi kararı verebilmek, geleceği mükemmel bir şekilde tahmin etmek veya olayların geçmişte neden olduğu gibi gerçekleştiğinden yüzde yüz emin olmak için gereken bilgiye asla sahip olmadığını ve olmayacağını bilir,*" dengededir (Staudinger, 2005, s. 197). Araştırmayla ilgili konulara karar vermede egoist güdüleri aşan içebakış, öz-eleştirel ve esnek bir düşünce tarzı içinde yüzeysel ve dayanıksız bilgi değil, örtük, daha derin iç görü sağlamanın peşinde koşar. Tüm dengeli ve tümevarımlı akıl yürütmeye ek olarak toplumsal sorunlara açıklama üretmede dışaçekim (abduktif) mantığını keşfedebilir. Bakış açısını, araştırmacının bakış açısından (ferdiyetçi) araştırılan insanların bakış açısına (sosyal ve toplumcu) oradan da evrensel bakış açısına kaydırmanın gerekliliğine daha çok inanabilir.

Dönüştüren Değişimler

Bilimsel bilinçte bir tür genleşme, değişim yaratan dönüşümler, belirli bir deneyimin kendiliğinden ve planlanmamış ardıl etkileri olarak ortaya çıkabilir. Dahası, kişilerin her biri bilinç hallerinin her birini ya da belli bir hali bilinçli olarak aynı şekilde yaşamaz. Zorlayıcı bir deneyim yaşamak, dönüştürücü araştırmalar yapmak veya diğeri-merkezli bir kişiliğe sahip olmak, yeni deneyimlere açık olmak vb., "olmada" dönüşüm ve geçiş olasılığını hızlandırabilir (Anderson ve Braud, 2011). Yeni bir bilimsel bilinç haline geçiş aniden ve kendiliğinden olabileceği gibi bilinçli bir gayretle uzun bir süreye de yayılabilir (Meyer ve Land, 2003). İç içe geçkin olan sarmal haller eşzamanlı yaşanabilir. Her bilinç halindeki kalış süresi kişiden kişiye değişebilir. Haller hiyerarşik değildir. Belli bir sıra izlemeyebilir. Bir halden iki hal sonrasına geçilebildiği gibi, geçilen halden önceki hale de dönülebilir. Kişinin bilinç hali sonsuza kadar aynı şekilde de kalabilir. Aynı bilinç halinde kısır döngü içindeyken, daha farklı bir seviyeye ulaşmadan önce bir süreliğine eski haline de geri dönebilir (Kiley 2009). Bir bilinç halindeyken harcanan zaman ve enerji miktarı, bir sonraki halde harcanacak zaman ve enerji miktarını etkileyebilir (Egogram).

Devinimsel Döngü

İç içe geçkin, sarmal, başka her şeyle beraber akan, dalgalar halinde ilerleyen aynı anda başka bir bütünü parçası olan bütün, holonsal yarı sabit evreden bir diğerine geçişte, örneğin bağımlı, esir bilinçten bağımsız bilince geçişte, geçici ancak etkili başka döngüler vardır. Bunlar "toplumsallaşma"; "ayrılık"; "geçiş" "geri uyum/ bütünleşme/ kaynaşma/ ayrılma" döngüleridir. Her yarı sabit hal içinde (bağımlı, bağımsız, birbirine bağlı), çeşitli ilişkiler, çelişkiler, çatışmalar, uzlaşmalar, değişiklikler, dönüşümler ve yeni oluşumları içeren sürekli bir devinimsel döngü vardır. Bu nedenle akademik anlamda "olmayı" başkalaşım ve diyalektikten müteşekkil bir süreç olarak ele almak yerinde olacaktır. Olma yolculuğunu ise birbirinin içine geçmiş, içkin hallerden oluşan bir sarmal geçiş, değişim yaratan dönüşüm ve oluş süreci olarak görmek yararlı olacaktır. Haller arası geçiş kişinin kendini sorgulaması ve eleştirmesiyle başlar. Sürekli diğerlerini eleştirmeye eğitilmiş bireyin bunu yapabilmesi sanıldığından zordur. Farklı yönleri, bakış açılarını keşfetme isteğinin artmasıyla birlikte kişinin kendi araştırma güdülerine ve (ön)yargılarına (Slater vd., 1999) eleştirel gözle bakması süreçte önemli rol oynar. Kendini ve yaptıklarını (ne, neden, niçin ve kimin için) eleştirmeyen kişinin döngüye girmesi olası değildir. Bir nevi bilincini bilince getirme konusunda enine boyuna düşünme dönemlerinde, "iyi ile kötü, pozitiflik ve negatif, bağımlılık ve bağımsızlık, kesinlik ve şüphe, kontrol ve kontrol eksikliği, güç ve zayıflık ... ve bencillik ve fedakarlık" arasındaki diyalektik üzerine yapılan kafa yormalar kişinin kendisiyle ilgili keşifler yapmasına olanak verir (Staudinger ve Glück, 2011, s. 217). Bu konular üzerine uzun süreli düşünmenin sonucunda mesela uygulayageldiği "araştırma ve sonuçlarını sıkı sıkı kontrol etme" ihtiyacını serbest bırakmaya karar verebilir.

Her geçiş yolculuğu benzersiz ve bireysel olsa da, her yolculuk "araştırma, bilim vb.," hakkında yeni ve daha önce erişilemeyen bir düşünce katmanının açılmasını içerir (Land, 2008). "Yeni bilince ulaşmak" sürekli bir deney ve keşiftir. Bu devinimsel döngü, akademisyenin kim olduğunu ya da kim olacağını belirler (Parse, 1992). Döngüde devinim ya eleştiriyle ya ilişkiyle başlar. İlişki bir fikir, düşünce, farkına yeni varılan bir konu ile etkileşim, temas anıdır. Teması kuşku, çelişki, çatışma, değişim, dönüşüm ve yeni perspektif ve anlayışların oluşumu takip eder. Döngüde bir yönde hareket etmek hareketi diğer yönde sınırlar ancak her yönde sınırlamalar ve fırsatlar mevcuttur (Parse, 1992). Bu döngüde, otantik benliği keşfetmeye, farklı bakış açılarını düşünmeye doğru bir istekliliğin arttığı bir an gelebilir (Slater vd., 1999). Döngünün kişisel gelişim, yanıltıcı yaklaşımları fark etme ve araştırmanın özüne yeniden bağlanma ile sonuçlanabilmesi için stresli, şaşırtıcı, zorlayıcı, çoğunlukla sarsıcı ve bazen cesaret kırıcı olaylar, krizler yaşanması gerektiğini bir kez daha hatırlatmakta fayda var.

Toplumsallaşma

Akademide toplumsallaşma ve alışma süreci doktoranın başlamasıyla başlar. Açık ve örtük bilginin dönüştürülmesi süreciyle birlikte toplumsallaşma kuluçka, mayalanma ve kabullenme evrelerini de içerir. Doktora tartışmalı bir toplumsallaşma sürecidir. Bağımsız araştırmacı yetiştirmeyi vaat etse de, kişinin yalnızca kendine ait olmayan fikirleri değil, aynı zamanda kendine ait olmayan araştırma tarz ve mantığını da benimsediği bir tür bilinç çatallanmasının, ayrılmasının meydana geldiği bir dönemdir (Engels, 1968). Başka bir deyişle, doktora, kişinin "bir başkası şeklinde düşündüğü; başkalarının düşünce kalıplarını, değer ve yönelimlerini ve ideallerini benimseme açısından güdülen (heteronom) hale geldiği" dönemdir (Thomson, 2015, s. 450). Engels'den çok önce, Marx, bilimsel araştırma ve yayın süreçlerinde olduğu gibi kurumsallaşmış süreçlerin insanları yanıltacağını belirtmekte, bundan nesnel yapıların tersine çevrilmesi, meta

fetişizmine yönelik yanlış eğilim, simgeselin özne bilinçte çarpık imgeleştirilmesine dayalı sahte bilinç kavramından kaynaklandığını öne sürmektedir. Sahte bilinç özetele **yanlışlık ihtimali bulunmasına rağmen egemen olan bilincin, düşüncenin, yöntemin, yaklaşımın gerçek olarak varsayılmasıdır**. Bu bilinçte “kişi yanılısamalardan uzak olduğunu iddia etse de “nesnelerin” (prestij, güç, statü vb.) gücü tarafından biçimlenir (Sloterjick vd., 1984, s. 193). Sahte bilinçte “tersine reddedilemez kanıtlarla her taraftan kuşatılmış olsa da kişi ideolojik olarak formüle edilmiş bir pozisyonun doğru ve geçerli olduğunu iddia eder” (Hantke, 2007, s.77). Koşullu (sahte) bilinçte, aldatmacalar, yanılısamalar, hileler ve “aklın putları” aracılığıyla yanlış bir anlayış, inanç ve çarpıtılmış gerçeklik algısı akla egemen olur (Bacon, 1620). Bu bilinç halinde kişiden sadece kitap vb kaynaktan edindiği açık bilgiyi değil aynı zamanda örtük (zımmi) bilgiyi dönüştürmesi ve içselleştirmesi beklenir. Açık bilgi ve doktora danışmanı ve benzer diğerleriyle aynı ortamda yaşamının sağladığı deneyimlerden öğrendikleri kişinin “bilmediği şeyleri bilmesine” olanak veren dört aşamalı yeterlilik sürecinin önemli parçalarıdır. Kişi bilmediği yeni konuları (örneğin spss, sem, analiz, yöntembilim) başta yeterince anlamayabilir. Nasıl yapılacağı hakkında bir fikri olmayabilir. Yapabilme becerisini kazanması için öncelikle bu yetersizliğini fark ederek, kabul etmelidir. Yani bilinçsiz yetersizlikten bilinçli yetersizlik aşamasına geçmelidir. Deneme yanılma yoluyla nasıl yapılacağını öğrenebilir ya da gerekli beceri için ilave eğitimler alabilir. Birleştirerek, düzenleyerek öğrendiği açık ve örtük bilgiyi uygulamayı başardığında konuyu içselleştirmiş olur.

Mezuniyetin ardından hem akademik statüde hem de bilinçte değişimler olabilir. Bir tür şartlandırılmış, koşullu bilimsel bilince sahip olan kişi, yeni statüyü, çevreyi ve zorluklarını tanımak ve alanda gerekli bilişsel ve sosyal sermayeleri elde etmek için alanda bir süre mayalanmaya devam eder. Bu haldeyken, kişi yeni adım atılacak statünün çevresel faktörleriyle kendini iklimlendirir. Mayalanma ve kuluçka dönemi, başkalaşım ve kozadan çıkma, eski kimlikten, statüden mutlak kopuş ve hedeflenen yeni kimlikle, statüyle bütünleşme için gereklidir. Toplumsallaşma bir doğum, ayrışma, yani önceki durumun, statünün, davranışın terk edilmesi, gerçekleştiren adına sembolik bir ölümdür. Yeni kimlikle, statüyle bütünleşme ise sembolik olarak yeniden doğum olarak görülebilir. Çeşitli çevresel ve kişisel faktörlerin (örneğin, hazır olma hali, yeterlilik, hassasiyet, açıklık) etkisi altında, bazıları yeniliğe daha açık ve istekli olabilirken, bazıları eski anlayışlarını, bakış açılarını ve uygulamalarını bırakamazlar (Cousin, 2006). Schumacher'in (1978, s. 39-60) öne sürdüğü gibi kişi almaya hazır olmalı, diğer bir ifadeyle "bilen bilinecek olanla ilgili olarak adaequatio 'ya (yeterliliğe) sahip olmalıdır."

Kopuş

Henüz mezun olmadan önce, mezun olma aşamasıyla birlikte veya mezuniyetten çok sonra akademik açıdan erginleşen kişi, kendisini doktora bağlayan duygusal ve bilişsel bağları inceltmeye, kopartmaya başlar. Bağımsız bir bilim insanı olarak yeni bilincini oluşturması için eski koşullu bilincini terk etmesi gerekir. Ancak, yeni girdiği akademik ortam doktora süresince içinde olduğu korunaklı ortamdan farklı olduğu için kendini doktora edindiği koşullu bilinçten tamamen ayırması ve yeni bir bilince geçmesi zaman alır (Turner, 1979; Meyer ve Land, 2003; Keefer, 2015). Mezuniyetle birlikte kişi yakından tanıdığı ve araştırma felsefesine ve uygulamalarına aşina olduğu doktora statüsünü ve şartlandırılmış bilinç ortamını fiziksel, bilişsel ve ruhsal olarak anında terk edemez. Bu süre içinde kişi, girdiği yeni çevrenin, statünün, davranışın belirsiz doğası gereği kendini rahat hissedene kadar bir süre düşük profilde, koşullu bilinçte kalmaya özen gösterecektir. Bu dönemde, yeni girilen statüdeki, davranıştaki kalıpları, rutinleri gözlemleyerek, araştırma ve akademik anlamda neyin başarı sayıldığını anlamaya çalışacaktır. Bu yeni statüde ve davranışta var olmanın, kabul

edilmenin, kendini var etmenin yollarını gözlemleyecektir. Olası iki stratejiden hangisini izlemesi gerektiğine karar verecektir. 1) Kendini kabul ettirebilmek için ya mevcut uygulamaları, alışkanlıkları, yaklaşımları birebir taklit etme yolunu seçebilir. 2) Nadir de olsa bu geçiş ve alışma aşamasında var olan uygulamalardan farklı davranmaya karar da verebilir (White, 1989). Akademik hayatta gelenekten ayrılıp yeni bir davranış benimsemeyi tercih etme durumunda gereken süre daha uzundur. Bu süre içinde davranışını değiştirme ihtiyacının farkına varan kişi önce bu yeni davranışı imgelemesi, tahayyül etmesi, sonuçları, olası fayda ve zararları üzerinde tefekkür etmesi, bu yeni davranışa kendini hazırlaması, eylemlerle denemelerde bulunması, eski davranışın alışılmış rahat kalıplarına geri dönüş baskılarına direnmesi, yeni davranışı devam ettirebilmesi için eski davranış kalıbından tamamıyla kopması gerekecektir (Prochaska ve Velicer, 1997). Eski statüden, davranıştan kopuş ve yeniye geçiş her zaman başarılı olmayabilir. Uyanma, algıyı genişletme süreci ve statüye, yeni davranışa uyum genelde uzundur. Kopuş kişinin araştırmaya dönük bilincine, tutum ve davranışlarına yansır. Bu esnada kişi sınırdadır. Önceki statü, davranış terk edilmeye niyetlenmiş; ancak, yeni koşula henüz varılmamıştır. Doktorasını tamamlayan her kişi yeni koşullu davranıştan, yeni statüye, davranışa geçiş sürecinde ilerleme kaydetmeyebilir. Böyle olması durumunda eşikten önceki duruma geri de dönemeyebilir (Turner, 1979).

Eşiklik (Sınırdalık)

Önceki aşamaların başarıyla tamamlanmasının ardından, kişi bir önceki koşullu bilincinden/ zihniyetinden tamamen ayrılrsa da, örneğin doktora sonrası yeni bilince geçmeden önce arada kaldığı, bocaladığı yani "ne tamamen bu, ne tamamen o" olduğu (eski ve yeni kimlik) "eşiklik" ya da "yola giriş" adı verilen bir döneme girer. Eşik eski ve yeni statü arasındaki köprüdür. Bazıları bu eşik döneminden geçişte başarılı olurken, bazıları olamaz (Dreyfus ve Dreyfus, 1986; Gardner, 2008). Yeni bir statüye ve bilinç haline sağlıklı ulaşmada önceki bilinç hali ve o statüye ilişkin egonun kontrol altına alınması kolay değildir. Eşik öncesinde belli zihinsel hazırlıkların ve yeni kimliğin doğasını anlamaya dönük önkoşulların yerine getirilmesiyle bilişsel-duygusal-ruhsal geçiş başarıyla gerçekleştirilebilir. Alıştığı ve bildiği bir statüden, davranış kalıbından kopup, yeni statünün, bilincin koşullarına ve gerçeklerine tam olarak uyum sağlamak ve yeni gelinen yerde kendini baştan var etmek zihinsel bir hazırlık olmadan son derece zordur. Kişi bir yandan iç dünyasında kaygı, güvensizlik, kaos yaşarken, bir yandan da dış dünyasında hiç alışık olmadığı türden çatışmalar yaşayabilir. Farklı olana karşı sergilenmesi olası meslektaş kıskançlığı hatta düşmanlığı, küçük görmeler, yakıştırmalar, dedikodu, alay ve aşağılamalara bağlı hayal kırıklığı, tedirginlik, dargınlık ve hoşnutsuzluk deneyimleyebilir. Buna ek olarak, bilimsel anlamda gerçekte ne yapmak istediği (içsel tutku) ve mevcutta ne yapmak zorunda kaldığı (akademik beklentiler) arasında bir gerginlik de baş gösterebilir. Bu gerginlik büyüdükçe, kişi doktora sürecinde yaşamadığı türden farklı çelişkili düşünce ve duygular yaşayabilir. Mesleki ve epistemolojik meselelerle mücadele ettiği için varoluşsal bir çatışmaya veya orta yaş krizine benzer bir kimlik krizine sürüklenebilir (Koole vd., 2006; Reybold, 2005). Kişi statüye dönük beklentilerinde hayal kırıklığı yaşayabilir. Çok sayıda mesleki zorunluluğa ayrılan dikkat gereği yapılan yayınların getirmiş olduğu erken ve geçici başarı hissine rağmen kişi kendini, amaçlarını sorgulamaya başlayabilir: "Araştırma yapmanın gerçek anlamı nedir? Akademideki rolüm nedir? Aynı uzmanlık alanında çalışmaya devam mı etmeli, yoksa yeni bir uzmanlık alanına mı geçmeli veya aktif araştırmalardan uzaklaşmalı mıyım?" (Becher ve Trowler, 2001). Ana akım araştırmalara hakim olan yasa koyucu (nomotetik) araştırma geleneklerinin, insan deneyiminin çeşitliliğinin ve zenginliğinin karşısında yetersiz kaldığını fark edebilir. Her şey bilinebilir den her şey bilinemeze savrulabilir, oaradan da her şey ne bilinebilir ne de bilinmeyebilir. Katılımcıların yüzeysel beyanlarından elde edilen şüpheli bulgular hakkında yüksek

düzeyde "kesinlik" ve "nedensellik" arayışının peşinden koşmak yerine, daha sınırlı örneklerle odaklanan bir araştırmaya doğru bir odak kayması kişiye daha çekici gelebilir (Braud ve Anderson, 1994). Birbirine benzer ve pastiş araştırma yapmanın anlamsızlığına hükmedebilir. Bir şeylerin yolunda gitmediği, "tam olmadığı, yerine oturmadığı" hissi birçok olumsuz duygusal kargaşaya ve hatta akademiden ayrılmaya neden olabilir (Reybold, 2005). Yani, diğer faktörlerin yanı sıra, kişi açısından *anlamlı* bir araştırmaya girişememe, içsel arzular ile geçici akademik unvanlar ve dışta başarılar kazanma iştahı arasında bir dengesizliğe neden olabilir. Dengesizlik sonunda iç mutluluğu, huzuru engelleyebilir (Horn, 2006).

Kaynaşma/Ayrılma

Kişinin kendisini bir araştırmacı olarak nerede gördüğünü bulması, geçiş sürecindeki sıkışmalar ve salınımlarla başa çıkmak için bazen bir adım ileri iki adım geri atmasını gerektirir. Bir bilinç durumundan diğerine geçiş, düşünme ve davranışta büyük bir değişiklik gerektirir (Slater ve ark., 1999). Kopma, sınırdan olma hallerinden sonra üçüncü hal durumu olan yeni statüyle bütünleşmeyle, kaynaşmayla "geçiş tamamlanır" (Turner, 1974). Kişi artık yeni durumdadır ve yeni bilinç haline göre davranacaktır. Bu hal bir nevi kimliği üstlenme, hissetme ve yaşa(t)ma durumudur (Kiley, 2014, s. 294). Bu aşamada kişi, değişen, dönüşen fikir ve görüşlerini uygulamak, yaymak isteyecektir. Yeni davranışla, statüyle kaynaşmak kadar yeni bilinç halinde diğerleriyle kaynaşmak da önemlidir. Fikirlerini paylaşacağı, değişen akademik görüşlerini uygulayacağı yer hem kendisi hem de epistemik kabiledaki diğerleridir. Ancak, kimlikle bütünleşme başarılı da kabileyle geri uyum ve bütünleşme, kaynaşma her zaman başarıyla gerçekleşmeyebilir.

Süreçteyken dönüştürücü bir değişim yaşayan, diğer bir ifadeyle uyanan bir akademisyenin halihazırda statükoyu sorgulayan düşünce, fikir ve davranışları epistemik kabiledekiler tarafından garip, aşırı ve/veya rahatsız edici olarak algılanabilir. Kabilenin üyeleri "yaygın, alelade, alışılmış" türden bir araştırmacı olmaktan vazgeçip başka türden bir araştırmacı olma ihtiyacını genellikle gerekli görmez, onaylamaz ve takdir etmez (Slater vd., 1999). Başka yola girmiş kişinin, kabiledakilere göre garip davranışları, geleneğe uymayan değişiklik fikir ve icraatları için koloniden destek alması olası değildir. Kabile, değişme yoluna girmiş ve mevcut ilkelere, kabul olmuş doktrinlere uymayan kişiyi yoldan çıkmış, rahatsız edici ve genellikle statükoyu tehdit eden biri olarak algılayabilir (Turner, 1974). Statükoya tehlike arz eden kişi tam anlamıyla "bilinmezlik" içerdiğinden kişi kabileyle geri uyum sürecinde kolayca ilerlemeyebilir. Süreçte, kabiledaki genelin aynı kalıp, sadece bir kişinin değişmesi göze batacaktır. Değişen kişi aynı kabilenin içinde kendine değişen kimliğiyle yeniden yer edinme ve kendini var etmeye çalışacaktır. Değişen fikirlerini kendi üzerinde uygulama ya da diğerleriyle paylaşmaya başladığında aktif veya pasif dirençle karşılaşacaktır. Kendisine ya ilgi gösterilmeyecek ya da sosyal dışlanmaya maruz kalacaktır. Ana akımdan ayrılarak değişim yoluna giren kişinin bilişsel ve duygusal uyumsuzluk, huzursuzluk, kaos, zorluklar, stresli durumlar, kimlik krizleri, sıkışmışlık ve patlamalar yaşaması ve yalnızlık, aidiyetsizlik hissetmesi çok olasıdır.

Kişi sınırdalık halinden çıkmayı başardığında - bir tür araştırmacı olarak girdiği kapıdan başka bir tür araştırmacı olarak geri döndüğünde – tekrar kaynaşmak istemesi, kendine bir yer araması kaçınılmaz bir davranıştır. Bu eski veya farklı bir epistemik kabileda olabilir. Kendi kabilesini de kurabilir. Dönüşen biriyle kaynaşma herkesin mevcut halden memnun olduğu bir yerde alışılmadık bir durumdur. Kabilenin kendi toplumsallaşma sürecinden geçen kişiye kabileda her zaman yer vardır. Ancak, geleneklere ve yerleşmiş doktrinlere uymayan kişiler için aynı şey söylenemez. Yenilenmiş, değişmiş bir kişi olarak eski kabileyle bütünleşmek, kaynaşmak kolay

değildir. Kabileye geri uyum süreci adını verebileceğimiz bir evrede kişi yeniden bir denge kurmak için çabalasa da değişen görüş ve uygulamalarından dolayı bilişsel ve duygusal olarak geleneksel araştırma kalıplarına sığmayacaktır. Bununla birlikte, kabile sadece kabilenin kurallarına ve değerlerine uymaya istekli, itaatkar ve yetenekli olanları kabul edecektir (Broeckerhoff vd., 2020). Kişi yeni bir akademik bilinçle döndüğünde iki şeyden biri gerçekleşebilir: 1) Kabileyi kendisi gibi olmaya, değiştirmeye çalışır ya da 2) eski kabileden kopup başka epistemik kabile bulmaya, yaratmaya, orada kendine bir yer edinmeye çalışır. Bahsedildiği üzere yeni, değişik ama kabileye garip araştırma düşüncelerini ve ilkelerini uygulamak isteyen kişi, değişime katılmayanlar tarafından hoş karşılanmayabilir veya takdir edilmeyebilir. Eski kabilenin gerçekleri dönüşen akademisyenin yeni zihniyetiyle eşleşmediğinde, kabiledeki eski statüsüne geri dönemez. Doktora sürecindeki gibi bir koza dönemine de giremez. Ana akım geleneksel araştırmadan sapmanın başlangıçta düşündüğünden daha maliyetli olabileceği konusunda bir farkındalık yaşayabilir. Dönüşen, başkalaşan akademisyen kendi iç kaosunu çözmüş ve birkaç önemli eşiği aşmış olsa da, yeni kazandığı bakış açısı ve anlayışını mevcut kabile içinde ifade edememe ve uygulayamama durumunda gerginlik yaşar. Kabile üyelerinden değişen araştırma düşüncelerine, bakış açısı ve uygulamalarına yönelik artan alaycılık ve ötekileştirme, dönüşen akademisyende de ilgisizlik veya ötekileştirme şeklinde karşı dirence yol açabilir. Başkalaşan akademisyenin düşündüğü ve ifade ettiği şey epistemik kabilenin yerleşik görelliği, normları, değerleri ve ideal özlemleriyle uyummadığı için "yabancılaşma" duygusu ortaya çıkabilir. Başkalaşan akademisyen bu kabileye ait olmadığı, eskisi gibi üye olarak değerli bulunmadığı gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalır. Kabilede kalıp ana akım araştırma paradigmasına uygun düşmeyen davranışlar sergilemeye devam ettikçe, diğerlerinden sistemik bir baskı veya yaygın bir ilgisizlik şeklinde kendini gösteren ötekileştirme sürecinin hedefi olabilir. Ötekileştirme damgalama, aşağılama, sistemli bir biçimde sosyal ve psikolojik dışlama ile ve küçük düşürme olarak kendini gösterir. Düşünce ve araştırmalarını ana akım dergilerde, ortam ve mekanlarda ifade etmek ve uygulamak eskisi kadar kolay olmayabilir. Örgütlü bir aşağılamayla da karşı karşıya kalabilir. Alaycılık ve aşağılama farklılığı sevmeyen kabileden "hayal kırıklığı ve olumsuz duygular ve güvensizlik ile karakterize edilen genel ve spesifik bir tutumdur" (Andersson, 1996, s. 1399). Ötekileştirme ve alaycılığın kaçınılmaz sonucunu takiben, araştırmacı, eğer yeterince güçlü ise, ana akım araştırma dışındaki yayın organlarında yayın yaparak geleneksel anlamda etkili bir araştırmacı olmaya devam etmeyi deneyebilir. Ya da akademik çalışmalara ilgisiz kalmayı tercih edebilir. Akademik ilgisizlik, belirli akademik mecburiyeti karşılamak için gereken minimum miktarda çalışma yapılmasıyla sonuçlanır. Kişi ampirik araştırmadan uzaklaşabilir. Daha önce de belirtildiği gibi, bir karşı-alaycılık ve ötekileştirme de geliştirebilir. Her şey geçicidir. Sorunlara göğüs gererek bütüncül ve/veya sezgisel araştırmalara devam etmeyi başardığında, fikirlerini uygulamak için ya kendi kabilesini yaratır ya da eskimiş kabilesinden farklı, "ötekine, farklılığa" yer verebilen başka bir kabileyi bulur.

Sonuç Yerine

Bilim insanı olmak, kişinin bilincini bilince getirmek, düşüncesini düşünmek, aklının aklını incelemek, "kendiliğini" bulma ve gerçekleştirme sürecini de içerir. Faydalı keşifler, ilerlemeler ancak ferdiyetçilikten, egonun vesayetinden ve bencilliğinden kurtulmuş, özgür, boyun eğmemiş bilinçler, "kendinde" olanlarca gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda akademik bilinç ve hallerinin kişinin akademik bakış açısı ve araştırma eylemindeki tercihlerinin, uygulama ve çıktılarının arkasındaki başat düzenleyici ve yönetici olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Akademik bilinç epistemolojik bakış açısından oldukça farklıdır. Epistemoloji bilme, bulma ve bilgiye sahip olmayla ilgilenirken akademik bilinç olmayla ilgilenmektedir. Bilinç hali, akademisyenin odağını araştırma sürecinde

alışılmışın dışında (örn., yayın yapma) farklı meselelere çekebilir ve farklı yorumlar üretilebilir (Shear, 2011). Bunun nedeni "algılanan şeyin sadece bakılanlara değil, algılayıcının durumuna da bağlı olmasıdır" (Abercrombie, 1989, s. 25). Akademik bilinç değişmez değildir. Diğer etmenlerin yanı sıra, kişinin bilinç hali; kişiliği (örn., yeniliğe açık olmak ya da olmamak), doktoradaki alışma/kabullenme/toplumsallaşma sürecinin yapısı ve akademik yaşamdaki diğer deneyimleri, karşılaşmaları ve öğrenimleri arasındaki karşılıklı diyalektik etkileşimler neticesinde değişebilir. Diyalektikten kast edilen karşılıklı bağıntı, etkileme ve değiş(tir)medir. Örneğin, düşünce ve dil diyalektiktir, biri olmadan diğeri olamaz. Varılan bilinç hali ve zihinsel değişim neticesinde araştırma ve meseleleri farklı açıdan algılanabilir (Omanoviç, 2019). Varılan bilinç hali araştırmada kişinin "ne yaptığının" yanı sıra, "neyi nasıl ve neden yaptığını" anlamak açısından belirleyici bir öneme sahiptir. Değişen bilinç haline bağlı olarak, araştırmada kişinin odağı ve temel araştırma niyeti de değişebilir. Örneğin niyet, tanınmış bir araştırmacı olmak için yetkin veya üretken olmaktan daha çok sofistike, evrensel akıl, mantık, izan, vicdan ve irfan sahibi bir araştırmacı olmaya evrilebilir (Anderson ve Braud, 2011, Braud, 2008; Yoo, 2017, 2020; Akerlind, 2005, 2008, 2009; Omanovic, 2019). Farklı bilinç halleri, içinde bulunulan çevresel faktörler ve kişilik ile birlikte, araştırma "*felsefesinin, ontolojisinin ve epistemolojisinin*" farklı algılamasına, uygulanmasına ve deneyimlenmesine neden olabilir. Örneğin, bilinç haline bağlı olarak, bir araştırma "*yerine getirilmesi zorunlu bir akademik ve harici, mesleki uğraş*" olarak görülebileceği gibi "*içsel bir mesele, kişisel bir gelişme veya bir topluluğa fayda sağlamada değişim için bir fırsat aracı*" olarak da deneyimlenebilir (Akerlind, 2008). Farklı iki bilinç düzeyinin, örneğin ben-merkezli bilinç (egocentric) ve diğeri-merkezli (allocentric) bilincin gerçekleştirdiği araştırmanın çıktısı ve etkisi farklı olacaktır. Kendi iradesine kavuşmak, kendi yolundan gitmek, özgür olmak için kişi esaretlerinden, epistemik ve metodolojik putlarından kurtulması durumunda kendinden yeniden doğacaktır. Araştırma odağı, öncelikleri, perspektifli, niyeti ve çıktısı kişinin akademik bilinç halinin bir sonucu olarak değişiyorsa (Fremaeux vd., 2020), o zaman bu değişimde bilincin oynadığı iskele rolüne ışık tutmak zoruridir. Bu nedenle bu çalışmada akademik başkalaşım nedir ve nasıl gerçekleşir sorularıyla birlikte, farklı bilinç hallerinin araştırma "sorularını, niyetlerini ve amaçlarını" ve "araştırma sürecini, deneyimini ve çıktılarını" etkileyip etkileyemeyeceği olasılığı tartışmaya açılmıştır.

Özette, deneyimlere dayalı olarak akademide üç bilinç halinden bahsetmek mümkün olabilir. Bilinç hallerini iyi-kötü, üstün-zayıf diye tasniflemeye uğraşmak gereksizdir. Birinin var olabilmesi diğersinin varlığına bağlıdır. Halden hale geçiş olduğu gibi olduğu halde sürekli kalmak da olasıdır. Birinci hal benmerkezci, taklitçi ve bağımlılık halidir. Bu haldeyken yapılan araştırmanın amacı, genel olarak konuşmak gerekirse, akademik kariyerde ilerlemek, prestij, güç, statü ve kendine yer edinmektir. Taklit ve devşirme araştırmalarla kendini var etmeye çalışan bu bilinç zaman içinde hakiki araştırmaya aç hale gelir. İkinci hal uyanma, yaratıcılık, bağımsızlık halidir. Bu haldeyken araştırma kişisel kariyerden daha çok gerçek anlamda bilime, bağlı olunan alana orijinal katkı sağlamayı amaçlayabilir. Üçüncü hal ise var etme, yaratmayla ilgili derin bilinç halidir. Bu halde araştırma bir değişim aracıdır. Bilimsel gayret evrenseldir. Toplumlara, diğerlerine fayda sağlamak amacıyla yapılabilir. Üç halin varlığı üç kere doğmak olarak da görülebilir. İklimlendirildiği akademik geleneğin etkisiyle doktora süreci ve sonrasında akademisyen içgüdülerinin (var olma vb..) esareti altındadır. İçgüdülerini doğal olarak gördüğünden bu yönde bağlılık ve var olma geliştirecektir. Takibinde doktora eğitimi ile biçimlendiği, bir nevi içine doğduğu epistemik kabile ve bu kabilenin kültürel öğretileri doğal olan sanacak ve bunlara bağlanacaktır. Uzun bir zaman bu doğal sandığı kültürde kaldığı ve kendini biçimlendirdiği için epistemik kabilenin ve kültürün mutlak geçerliği ve doğruluğu ile ilgili tartışılmaz sanıları olacaktır. Bilerek ya da bilmeyerek, farkında olarak ya da olmayarak ait olduğu bu kültürün (örneğin mantıksal pozitivizm) köklerinden beslenecek, düşünecek ve örnek aldığı bu aklın gittiği yoldan gidecektir. Ancak bu

yolculukta başka bir kültürle karşılaştığında ve beraberinde beklenmedik bir kültür şoku yaşadığında ait olduğu kültürü ve akli sorgulamaya başlayacak, savunma adına da olsa ilk defa ait olduğu kültürün derinlerine, köklerine inmeye çalışacaktır.

Kaynakça

- Abercrombie, J. (1989). *The Anatomy of Judgement*. London: Free Association Books
- Afyonoglu, M. F. (2014). The Relation Between Consciousness And Ego: The Question Of Ethics In Sartre'S Early Philosophy. Unpublished MsC Thesis, Middle East University
- Åkerlind, G. (2005a) Postdoctoral researchers: roles, functions and career prospects, *Higher Education Research ve Development*, 24:1, 21-40, DOI: 10.1080/0729436052000318550
- Akerlind, G. S. (2005b). Academic Growth and Development: How Do University Academics Experience It? *Higher Education*, 50, 1: 1-32
- Akerlind, G. S. (2008a). An academic perspective on research and being a researcher: an integration of the literature', *Studies in Higher Education*, 33:1, 17 - 31
- Akerlind, G.S. (2008b). Growing and developing as a university researcher *High Educ.* 55:241–254
- Alderfer CP (1969). An empirical test of new theory of human need. *Organ. Behav Hum. Perf.*, 4(1): 142–1
- Amran, N. N. ve Ibrahim, R. (2012). Academic rites of passage: reflection on a PhD journey. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 59 (2012) 528 – 534
- Anderson, R. (2015). Transpersonal Inquiry and the Next Generation of Transpersonal Researchers and Scholars. *Journal of Transpersonal Research*. 7 (2), 210-216
- Anderson, R., ve Braud, W. (2011). Transforming self and others through research: Transpersonal research methods and skills for the human sciences and humanities. Albany, NY: State University of New York Press.
- Andersson, L. (1996), Employee Cynicism: An Examination Using a Contract Violation Framework, *Human Relations*, 49, 1395-1418.
- Austin J. H. (2006). *Zen-Brain Reflections. Reviewing Recent Developments in Meditation and States of Consciousness*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Austin J. H. (2014). *Zen-Brain Horizons. Living Zen with Fresh Perspectives*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Austin, J. H. (2013). Zen and the brain: mutually illuminating topics. *Front Psychol*, 4, 784-
- Bacon, F. (1620). "Novum Organum". In *The Philosophy of the 16th and 17th Centuries*, edited by R. Popkin, 1996, pp. 83–84, New York: Free Press
- Becher, T. ve Trowler, P. R. (2006). *Academic tribes and territories*. 2nd. Edition. Buckingham: SRHE and Open University Press
- Beck, D. E., ve Cowan, C. (1995). *Spiral Dynamics: Mastering values, leadership, and change*. Malden, MA: Blackwell Publishers, Inc.
- Berne, E. (1961). *Transactional analysis in psychotherapy: A systematic individual and social psychiatry*. New York, NY: Grove Press.
- Berne, E. (1976). *Beyond games and scripts*. New York, NY: Grove Press.
- Berne, E. (1977). *Intuition and ego states: The origins of transactional analysis*. San Francisco, CA: TA Press.
- Bettie Higgs. THRESHOLD CONCEPTS: FROM PERSONAL PRACTICE TO COMMUNITIES OF PRACTICE. Proceedings of the National Academy's Sixth Annual Conference and the Fourth Biennial Threshold Concepts Conference [E-publication]
- Boni, J. L. (2005). The Sufi journal towards nondual self-realization. Unpublished thesis. University of Lethbridge.

- Bourdieu, P (1990). *The Logic of Practice*. Stanford: Stanford University Press.
- Bowie, F. (2006). *The Anthropology of Religion: An Introduction (2nd Ed.)*. Australia: Blackwell Publishing.
- Braud, W. (1998). Can Research Be Transpersonal? *the Transpersonal Psychology Review*, 2, 3; 9-17.
- Braud, W., ve Anderson, R. (1998). *Transpersonal research methods for the social sciences: Honoring human experience*.ousand Oaks, CA: Sage.
- Broeckerhoff, A. ve Lopes, M. M., (2020). Finding comfort in discomfort: How two cross-disciplinary early-career researchers are learning to embrace 'failure'. *Emotion, space and society*. 35. 100670-100
- Brown, P. (2013). Tales from the Gero Dark Side: Bringing Untold Realities of Academic Positions into the Daylight. Emerging Scholar and Professional Organization (ESPO) Presidential Symposium paper presented at Gerontological Society of America's Annual Conference, in New Orleans, Louisiana, November 20-24.
- Camerer, C., Dreber, A., Holzmeister, F., Ho, T., Huber, J., Johannesson, M., Kirchler, M., Nave, G., Nosek, B., Pfeiffer, T., Altmejd, A., Buttrick, N., Chan, T., Chen, Y., Forsell, E., Gampa, A., Heikensten, E. Hummer, L., Imai, T. ve Wu, H. (2018). Evaluating the replicability of social science experiments in Nature and Science between 2010 and 2015. *Nature Human Behaviour*, 2(9), 637-644.
- Clarke, R. ve Davison. R. M. (2018). Through Whose Eyes Are You Observing the Phenomena? The Critical Yet Latent Concept of Researcher Perspective. retrieved from. <http://www.rogerclarke.com/SOS/RP8.html>
- Colley, Helen ve Diment, Kim (2001). Holistic research for holistic practice: Making sense of qualitative research data. Paper presented at the Learning and Skills Research Network Annual Conference, Cambridge, England.
- Collins, C.S., ve Cooper, J. (2014). Emotional Intelligence and the Qualitative Researcher. *International Journal of Qualitative Methods*. 13, 88-99.
- Cousin, G. (2006). An introduction to threshold concepts. Planet [online], 17, 4–5. Retrieved June 17, 2012, from <http://www.gees.ac.uk/planet/p17/gc.pdf>
- Demetriou A, Makris N, Kazi S, Spanoudis G. ve Shayer M. (2018). The developmental trinity of mind: Cognizance, executive control, and reasoning. *WIREs Cogn Sci*. 1461. <https://doi.org/10.1002/wcs.1461>
- Dison, A. (2004). Finding her own academic sell: Research capacity development and identity formation. *Perspectives in Education* 22(4):83-98
- Doorne, S., Cary, S. H., Brown, G., Lester, J-A., Browne, K., Pernecky, T., Curtin, S., Abramovici, M., ve Morgan, N. (2017) Processes of Becoming: Academic Journeys, Moments and Reflections. In Ateljevic, I., Pritchard, A., Morgan, N.)Eds). *Critical Turns in tourism studies: innovative research methods*. Elsevier: Oxford
- Dreyfus, H. L., ve Dreyfus, S. E. (1986). *Mind over machine: The power of human intuition and expertise in the era of the computer*. New York: The Free Press.
- Engels F (1968) Letter from Engels to Franz Mehring. In: *Marx and Engels Correspondence*. New York, NY: International Publishers, 434–435.
- Forman, R.K. C. (1998). *Mysticism, mind, consciousness*. Albany; NY: Sunny press
- Fortune, T. Ennals, P. Kennedy-Jones, M. (2014). The Hero's Journey: Uncovering Threshold Barriers, Dispositions And Practices Among Occupational Therapy Students. In. Catherine O'Mahony, Avril Buchanan, Mary O'Rourke, and Bettie Higgs. THRESHOLD CONCEPTS: FROM PERSONAL PRACTICE TO COMMUNITIES OF PRACTICE. Proceedings of the National Academy's Sixth Annual Conference and the Fourth Biennial Threshold Concepts Conference [E-publication]

- Fremaeux, S., Bardon, T. ve Letierce, C. (2020). How To Be a 'Wise' Researcher: Learning from the Aristotelian Approach to Practical Wisdom. *Journal of Business Ethics*. <https://doi.org/10.1007/s10551-020-04434-3>
- Gardner, S. K. (2008) Fitting the Mold of Graduate School: A Qualitative Study of Socialization in Doctoral Education. *Innov High Educ*. 33:125–138
- Graves, C. W. (1974). Human nature prepares for a momentous leap. *The Futurist*, 72-87.
- Hantke, S. (2007). Academia as a Gift Economy: Adjunct Labour and False Consciousness. In Teeuwen, R. and Hantke, S. (Eds). Fisher, R. Gypsy Scholars, Migrant Teachers and the Global Academic Proletariat Adjunct Labour in Higher Education: NewYork: Rodopi.
- Harrison, J. E. (2009). Developing a Doctoral Identity—A Narrative Study in an Auto ethnographic Frame. Ph.D. dissertation, University of KwaZulu, Natal, South Africa.
- Harvey, J. (2013). Footprints in the field: researcher identity in social research. *Methodological Innovations Online*. 8(1) 86-98.
- Hesselman, F., Graf, V., Schmidt, M. ve Reinhart, M. (2016). The visibility of scientific misconduct: A review of the literature on retracted journal articles. *Current sociology*. 1-32.
- Horn, F. L. (2006). The Experience of Meaning in Work for Transcendent Adults: A Phenomenological Study of Individuals at Spiral Dynamics Integral (SDi) Theory Second-Tier Levels of Development. Unpublished PhD Dissertation. George Washington University.
- Ibarra-Colado, E (2006). Organization Studies and Epistemic Coloniality in Latin America: Thinking Otherness from the Margins, *Organization* 13(4): 463–88.
- Idahosa, G. ve Vincent, L. (2018). "The Scales Were Peeled from My Eyes" – South African Academics Coming to Consciousness to Become Agents of Change. *International Journal of Critical Cultural Studies* 15(4):13-28
- Jaremca, L. M., Ackerman, M. J., Gawronski, B., Rule, N. O., Sweeny, K., Tropp, L. R., Metz, M. A., Molina, L., Ryan, W.S., ve Vick, S. B. (2020). Common Academic Experiences No One Talks About: Repeated Rejection, Impostor Syndrome, and Burnout. *Perspectives on Psychological Science* 1–25
- Keefer, M. J. (2015). Experiencing doctoral liminality as a conceptual threshold and how supervisors can use it. *Innovations in Education and Teaching International*, 2015 Vol. 52, No. 1, 17–28, <http://dx.doi.org/10.1080/14703297.2014.981839>
- Kegan, R. (1982). The evolving self: problems and process in human development.
- Kegan, R. (1994). *In over our heads*. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Kiley, M (2014), 'The doctoral curriculum: An Australian perspective on what? who? And how?', International conference on developments in doctoral education and training, ed. Douglas Halliday, UK Council for Graduate Education, United Kingdom, pp. 8-15.
- Kiley, M. (2009). Identifying threshold concepts and proposing strategies to support doctoral candidates, *Innovations in Education and Teaching International*, 46:3, 293-304,
- Koole, S., Greenberg, J.vePyszczynski, T. (2006). Introducing Science to the Psychology of the Soul: Experimental Existential Psychology. *Current Directions in Psychological Science* 2006 15: 212
- Land, R. (2008). Overcoming barriers to student understanding: Threshold concepts and troublesome knowledge. Paper presented at Threshold Concepts: From Theory to Practice, Queen's University, Kingston, Ontario, Canada
- Land, R., Meyer, J.,veSmith, J. (Eds.). (2008). Threshold concepts within the disciplines. Rotterdam, The Netherlands: Sense.

- Levecque, K., Anseel, F., Beuckelaer, A.D., Heyden, J., ve Gisle, L. (2017). Work organization and mental health problems in PhD students. *Research Policy*, 46, 868-879.
- Limberg, D. (2020). Research Identity Development of Counselor Education Doctoral Students: A Grounded Theory. *The Professional Counselor*. 10, 4; 488-500
- Lovitts, B. (2005). Being a good course taker is not enough: A theoretical perspective on the transition to independent research. *Studies in Higher Education*, 30(2), 137–154.
- Lovitts, B. (2007). *Making the implicit explicit: Creating performance expectations for the dissertation*. Sterling, VA: Stylus.
- Lovitts, B., Nelson, C. (2000). The hidden crisis in graduate education: Attrition from Ph.D. programs. *Academe*, 86(6), 44–51.
- Maslow, A. H. (1968). *Toward a psychology of being*. New York: Van Nostrand Reinhold Company.
- Maxwell, N. (1980). "Science, Reason, Knowledge and Wisdom: A Critique of Specialism", *Inquiry* 23, 19-81.
- Maxwell, N. (2007). From Knowledge to Wisdom: The Need for an Academic Revolution. in R. Barnett and N. Maxwell, eds., *Wisdom in the University*, Routledge 2008. See also *London Review of Education*, 5, 2007, pp. 97-115.)
- Maxwell, N. (1974). "The Rationality of Scientific Discovery", *Philosophy of Science* 41, 123-153 and 247-295.
- Maxwell, N. (1976) *What's wrong with science?* (Hayes, Bran's Head Books).
- Maxwell, N. (1980). Science, reason, knowledge, and wisdom: A critique of Specialism, *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy*, 23:1, 19-81,
- Maxwell, N. (1984). *From Knowledge to Wisdom*. Oxford: Basil Blackwell.
- Maxwell, N. (2002). Is science neurotic? *Metaphilosophy* 33; 259-99
- Maxwell, N. (2003) Do philosophers love wisdom, *The Philosophers' Magazine*, 22, 22–24. Maxwell, N. (2004) *Is science neurotic?* (London, Imperial College Press).
- Maxwell, N. (2007). Wisdom in the university. *London Review of Education*. Vol. 5, No. 2, July 2007, pp. 95-96
- Maxwell, N. (2010). *Cutting God in Half – And Putting the Pieces Together Again: A New Approach to Philosophy*, Pentire Press, London,
- McLaughlin, C. (2003) The feeling of finding out: the role of emotions in research, *Educational Action Research*, 11, 1; 65-78,
- Meyer, J. H. F., ve Land, R. (2005). Threshold concepts and troublesome knowledge (2): Epistemological considerations and a conceptual framework for teaching and learning. *Higher Education*, 49, 373–388. doi:10.1007/s10734-004-6779-5
- Meyer, J., ve Land, R. (Eds.). (2006). *Overcoming barriers to student understanding: Threshold concepts and troublesome knowledge*. Abingdon, UK: Routledge.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative dimensions of adult learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Milojevic, S., Radicchi, P ve Walsh, P.W. (2018). Changing demographics of scientific careers: The rise of the temporary workforce. *PNAS* December 11, 2018 115 (50) 12616-12623;
- Musselin, C. (2007). *The Transformation Of Academic Work: Facts And Analysis*. ResearchveOccasional Paper Series: CSHE.4.07
- Omanovic, V. (2019). The emergence and evolution of researcher identities Experiences, encounters, learning and dialectics. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*. 14, 2; 119-138
- Otto, (1967). Motivation and human personalities. *Humanitas*, 3; 293- 305.
- Parry, S. (2007). *Disciplines and Doctorates*. Dordrecht: Springer.
- Parse, R. R. (1992). *Human becoming: Parse's Theory of Nursing*. *Nursing science Quarterly*. 1, 35-42.

- Pelias, R. J. (2004). *A methodology of the heart: Evoking academic and daily life*. Walnut Creek, CA: AltaMira.
- Polen-Petit, N. (2018). *A Researcher's Evolution: Moving From Numbers to Narrative*. Sage research methods.
- Ponterotto, J. G., ve Grieger, I. (1999). Merging qualitative and quantitative perspectives in a research identity. In M. KopalaveL. A. Suzuki (Eds.), *Using qualitative methods in psychology* (pp. 49–62). SAGE.
- Proust, M. (1900/1987). On reading Ruskin. In J. Autret, W. Butford, veP. J. Wolfe (Eds., ve Trans., with an introduction by R. Macksey) *Prefaces to La Bible d'Amiens and Sesame et les Lys with selections from the notes to the translated texts*. Newhaven, CT: Yale University Press. (Original work published 1900)
- Reybold, E. 1. (2005). Surrendering the dream: Early career conflict and faculty dissatisfaction thresholds. *Journal of Career Development* Volume 32 Number 2 December 107-121
- Rosser, V. J. (2004). "Faculty Members' Intentions to Leave: A National Study on their Worklife and Satisfaction." *Research in Higher Education* 45 (3): 285–309.
- Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. *Current Directions in Psychological Science*, 4, 99–104.
- Sanderson, A., Phua, V.C., ve Herda, D. (2000). *The American Faculty Poll*. Chicago, IL: National Opinion Research Center.
- Sartre, J. P (2014). *The Transcendence of the Ego: A sketch for phenomenological description*, Trans. Brown, Andrew. London: Routledge, 2004.
- Schumacher, E. F. (1978). *A guide for the perplexed*. New York: Harper 8c Row.
- Shear, J. (2011). Eastern Approaches to Altered States of Consciousness. In Cardeña, E., veWinkelman, M. (2011). *Altering consciousness: Multidisciplinary perspectives*. Santa Barbara, Calif: Praeger.
- Simon, C. veMosavel, M. (2011). Getting Personal: Ethics and Identity In Global Health Research. *Dev World Bioeth.* Aug; 11(2): 82–92.
- Slater V.E., Maloney J.P., Krau S.D., Eckert C.A. (1999). Journey to holism. *J Holist Nurs.* Dec;17(4):365-83. doi: 10.1177/089801019901700405. PMID: 10818848.
- Sloterdijk, P., Eldred, M. and Adelson, N. A., (1984). Cynicism: The Twilight of False Consciousness. *New German Critique*, No. 33, Modernity and Postmodernity. pp. 190- 206
- Staudinger, U. M. (1999). Older and wiser? Integrating results on the relationship between age and wisdom-related performance. *International Journal of Behavioral Development*, 23, 641–664.
- Staudinger, U. M. (2016). Wisdom. *Encyclopedia of Mental Health*, Volume 4 doi:10.1016/B978-0-12-397045-9.00054-9. Retrieved from <http://www.ursulastaudinger.com/wp-content/uploads/2017/08/Staudinger-and-Law-Wisdom.pdf>
- Staudinger, U. M., veBaltes, P. B. (1994). The psychology of wisdom. In R. J. Sternberg (Ed.), *Encyclopedia of intelligence* (pp. 1143–1152). New York: Macmillan.
- Staudinger, U. M., veKunzmann, U. (2005). Positive Adult Personality Development: Adjustment and/or Growth? *European Psychologist*, 10(4), 320–329. <https://doi.org/10.1027/1016-9040.10.4.320>
- Staudinger, U.M., Glück, J., (2011). Psychological wisdom research: Commonalities and differences in a growing field. *Annual Review of Psychology* 62 (1), 215–241. doi:10.1146/annurev.psych.121208.131659.
- Strike, T. (2000). Evolution in academic career structure. Conference trends in the management of human resources in higher education. OECD.
- Stubb, J., Pyhältö, K., veLonka, K., (2012). The experienced meaning of working with a PhD thesis. *Scandinavian Journal of Higher Education*, 56, 439-456.

- SwafS, Horizon (2020). Available from <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/science-and-society>
- Thomson, M. J. (2015). False consciousness reconsidered: A theory of defective social cognition. *Critical Sociology*, 41(3) 449–461
- Turner, V. (1967). *The Forest of Symbols – Aspects of Ndembu Ritual*, Chapter IV - Betwixt and between: the liminal period in rites de passage. IthacaveLondon: Cornell University Press.
- Turner, V. (1979). Betwixt and between: The liminal period in rites de passage. In W. Less.,veE. Vogt (Eds.), *Reader in comparative religion*, pp. 234–243. New York: Harper and Row.
- Veliz-Calderon, D., Theurillat, D., Wlaker, V.vePickenpack, A. (2018). The Evolution of the Academic Profession in Research-Centered Universities in Chile. *education policy analysis archives* . 26, 16: 1-28.
- White, J. J. (1989). Student Teaching as a Rite of Passage. *AnthropologyveEducation Quarterly*, Vol. 20, No. 3, pp. 177-195
- Wichert, JM, Bakker, M and Mlenar, D. 2011. Willingness to share research data is related to the strength of the evidence and the quality of reporting of statistical results. *PLoS One*: 6: 1-7.
- Wilber K. (1982). *The Holographic Paradigm and Other Paradoxes: Exploring the Leading Edge of Science*. Boulder, CO: Shambhala Publications; 1982.
- Wilber, K. (1974). *The spectrum of consciousness. Main Currents*, 31,2.
- Wilber, K. (1974). *The spectrum of consciousness. Main Currents*,31,2.
- Wilber, K. (1979). *A developmental view of consciousness. The Journal of Transpersonal Psychology*, 11(1):1-21.
- Wilber, K. (1979). *The spectrum of consciousness*. Wheaton, IL: Theosophical
- Wilber, K. (1982). *The Pre/Trans Fallacy. Journal of Humanistic Psychology*, 22:57-90.
- Wilber, K., Engler, J.veBrown, D. (1986). *Transformations of consciousness. Boston: Shambhala*.
- Wilber, K. (1996), *A Brief History of Everything* (Boston and London: Shambhala).
- Wilber, K. (1997a), *The Eye of Spirit: An Integral Vision for a World Gone Slightly Mad* (Boston and London: Shambhala).
- Wilber, K. (1997b). *An integral theory of consciousness. Journal of Consciousness Studies*. 4, 1: 71-92.
- Wilber, K. (2000). *Integral Psychology: Consciousness, Spirit, Psychology, Therapy*. Boston: Shambhala.
- Wilber, K., Engler, J. and Brown, D. (1986), *Transformations of Consciousness* (Boston and London: Shambhala).
- Wisker, G., Kiley, M.,veAiston, S. (2006). Making the learning leap: Research students crossing conceptual thresholds. In M. KileyveG. Mullins (Eds.), *Quality in postgraduate research: Knowledge creation in testing times* (pp. 195–201). Canberra: CEDAM, The Australian National University.
- Wood, L. W.,veTownsend, R. B. (2013). *The Many Careers of History PhDs: A Study of Job Outcomes. A Report to the American Historical Association*
- Wright, O. Erik. (1985). *Classes*. London: Verso Editions
- Yoo, J. (2017). Exploring a timeless academic life. *Qualitative Inquiry*. 1-8.
- Yoo, J. (2020). A paradoxical academic life: What we can learn from having the ‘end’ in sight. *Journal of Aging Studies*. 52
- Zukav, G. (1979). *The Dancing Wu Li Masters: An Overview of the New Physics*. Rev. ed. with new introduction. New York: HarperCollins, 2001.